VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2010. gada 19. maijā *

Lieta T-18/05

IMI plc, Birmingema, Vorvikšīra [*Warwickshire*] (Apvienotā Karaliste),

IMI Kynoch Ltd, Birmingema,

Yorkshire Copper Tube, Liverpūle, Mersīsaida [*Merseyside*] (Apvienotā Karaliste),

ko pārstāv M. Strijs [*M. Struys*] un D. Arts [*D. Arts*], advokāti,

prasītāji,

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv E. Žipinī Furnjē [*É. Gippini Fournier*] un S. Noē [*S. Noë*], pārstāvji,

atbildētāja,

* Tiesvedības valoda — angļu.

par, pirmkārt, lūgumu atcelt Komisijas 2004. gada 3. septembra Lēmuma C(2004) 2826 par [EKL] 81. panta un EEZ līguma 53. panta piemērošanas procedūru (Lieta COMP/E-1/38.069 — Vara santehnikas caurules) 1. panta h)–j) punktu un 2. panta f) punktu un, otrkārt, pakārtoti, lūgumu samazināt prasītājiem ar šo lēmumu noteiktā naudas soda apmēru.

VISPĀRĒJĀ TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētāja E. Martinša Ribeiru [*E. Martins Ribeiro*], tiesneši S. Papasavs [*S. Papasavvas*] un N. Vāls [*N. Wahl*] (referents),

sekretārs N. Rozners [*N. Rosner*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2008. gada 24. novembra tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Tiesvedības priekšvēsture

1 *IMI plc*, *IMI Kynoch Ltd* un *Yorkshire Copper Tube* (turpmāk tekstā visi kopā — "*IMI* grupa" vai "prasītāji") ietilpst starptautisku inženieruzņēmumu grupā, kuras mātes sabiedrība *IMI* ir sabiedrība, kas dibināta saskaņā ar Lielbritānijas tiesībām un kas ir kotēta Londonas Fondu biržā (*London Stock Exchange*).

1. *Administratīvais process*

2 Pēc informatīva ziņojuma saņemšanas no *Mueller Industries Inc.* (turpmāk tekstā — "*Mueller*") 2001. gada janvārī Eiropas Kopienu Komisija, pamatojoties uz Padomes 1962. gada 6. februāra Regulas Nr. 17 — Pirmā regula par [EKL 81.] un [82.] panta īstenošanu (OV 1962, 13, 204. lpp.) — 14. pantu, iepriekš nepaziņojot, 2001. gada martā veica pārbaudes vairāku tādu uzņēmumu telpās, kas darbojas vara santehnikas cauruļu nozarē.

3 Papildu pārbaudes 2001. gada 9. un 10. aprīlī tika veiktas *KME Germany AG* (agrāk — *KM Europa Metal AG*), kā arī *Outokumpu Oyj* un *Luvata Oy* (agrāk — *Outokumpu Copper Products Oy*) (turpmāk tekstā visi kopā — "*Outokumpu* grupa") telpās. *Outokumpu*, pamatojoties uz Komisijas paziņojumu par naudas sodu neuzlikšanu vai to apmēra samazināšanu lietās, kas skar aizliegtas vienošanās (OV 1996, C 207, 4. lpp.; turpmāk tekstā — "1996. gada paziņojums par sadarbību"), 2001. gada 9. aprīlī izteica Komisijai sadarbības piedāvājumu gan attiecībā uz rūpnieciskajām caurulēm, gan santehnikas caurulēm. Pēc papildu pārbaudēm Komisija savu izmeklēšanu attiecībā uz vara caurulēm sadalīja trīs atsevišķās procedūrās, proti, lietā COMP/E-1/38.069 (Vara santehnikas caurules), lietā COMP/E-1/38.121 (Savienotājelementi) un lietā COMP/E-1/38.240 (Rūpnieciskās caurules).

4 Ar 2001. gada 30. maija vēstuli *Outokumpu* grupa nosūtīja Komisijai memorandu, kam pievienoti vairāki pielikumi, raksturojot vara cauruļu nozari un ar to saistītos slepenos nolīgumus.

5 Saistībā ar lietu COMP/E-1/38.240 (Rūpnieciskās caurules) pēc Komisijas iniciatīvas 2002. gada 5. jūnijā notika sarunas ar *Outokumpu* grupas pārstāvjiem par šī uzņēmuma izteikto sadarbības piedāvājumu. Šis uzņēmums arī norādīja, ka tas bijis gatavs tam, ka Komisija iztaujās tā personāla locekļus, kas ir iesaistīti nolīgumos, uz kuriem attiecas lieta COMP/E-1/38.069 (Vara santehnikas caurules).

6 Saistībā ar lietu COMP/E-1/38.240 (Rūpnieciskās caurules) Komisija 2002 saskaņā ar Regulas Nr. 17 11. pantu, pirmkārt, *Wieland-Werke AG* (turpmāk tekstā— "*Wieland*") un *KME* grupai (ko veido *KME Germany*, *KME France SAS* (agrāk — *Tréfimétaux SA*) un *KME Italy SpA* (agrāk — *Europa Metalli SpA*)) . gada jūlijā nosūtīja lūgumus sniegt informāciju un, otrkārt, aicināja *Outokumpu* grupu tai sniegt papildu informāciju. *KME* grupa 2002. gada 15. oktobrī atbildēja uz minēto lūgumu sniegt

informāciju. Tās atbildē bija iekļauts arī paziņojums un lūgums piemērot 1996. gada paziņojumu par sadarbību saistībā ar lietu COMP/E-1/38.069 (Vara santehnikas caurules). Turklāt *KME* grupa ļāva Komisijai visu informāciju, kas sniegta saistībā ar lietu COMP/E-1/38.240 (Rūpnieciskās caurules), izmantot lietā COMP/E-1/38.069 (Vara santehnikas caurules).

7 *Wieland* 2003. gada 23. janvārī nosūtīja Komisijai paziņojumu, kurā bija iekļauts lūgums saistībā ar lietu COMP/E-1/38.069 (Vara santehnikas caurules) piemērot 1996. gada paziņojumu par sadarbību.

8 Saistībā ar lietu COMP/E-1/38.069 (Vara santehnikas caurules) Komisija 2003. gada 3. martā nosūtīja lūgumus sniegt informāciju *Boliden* grupai (ko veido *Boliden AB*, *Outokumpu Copper Fabrication AB* (agrāk — *Boliden Fabrication AB*) un *Outokumpu Copper BCZ SA* (agrāk — *Boliden Cuivre & Zinc SA*)), *HME Nederland BV* (turpmāk tekstā — "*HME*") un *Chalkor AE Epexergasias Metallon* (turpmāk tekstā — "*Chalkor*"), kā arī 2003. gada 20. martā — *IMI* grupai.

9 *Chalkor* pārstāvji 2003. gada 9. aprīlī satikās ar Komisijas pārstāvjiem un lūdza saistībā ar lietu COMP/E-1/38.069 (Vara santehnikas caurules) piemērot 1996. gada paziņojumu par sadarbību.

10 Komisija saistībā ar lietu COMP/E-1/38.069 (Vara santehnikas caurules) 2003. gada 29. augustā pieņēma paziņojumu par iebildumiem, kas adresēts attiecīgajām sabiedrībām. Pēc tam, kad minētās sabiedrības bija piekļuvušas lietas materiāliem

elektroniskā formā un kad tās bija iesniegušas rakstveida apsvērumus, tās, izņemot *HME*, 2003. gada 28. novembrī piedalījās nopratināšanā.

11 Komisija 2003. gada 16. decembrī pieņēma Lēmumu C(2003) 4820, galīgā redakcija, par [EKL] 81. panta un EEZ līguma 53. panta piemērošanas procedūru (Lieta COMP/E-1/38.240 — Rūpnieciskās caurules), kura kopsavilkums ir publicēts 2004. gada 28. aprīļa *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* (OV L 125, 50. lpp.).

2. *Apstrīdētais lēmums*

12 Komisija 2004. gada 3. septembrī pieņēma Lēmumu C(2004) 2826 par [EKL] 81. panta un EEZ līguma 53. panta piemērošanas procedūru (Lieta COMP/E-1/38.069 — Vara santehnikas caurules) (turpmāk tekstā — "apstrīdētais lēmums"), kura kopsavilkums ir publicēts 2006. gada 13. jūlija *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* (OV L 192, 21. lpp.).

13 Apstrīdētajā lēmumā it īpaši ir iekļauti šādi noteikumi:

"*1. pants*

Šādi uzņēmumi ir pārkāpuši [EKL] 81. panta 1. punktu un no 1994. gada 1. janvāra arī EEZ līguma 53. panta 1. punktu, jo tie norādītajos laika posmos ir bijuši vairāku

vienošanos un saskaņotu darbību dalībnieki, nosakot cenas un sadalot tirgus vara santehnikas cauruļu jomā:

a) *Boliden* [..] solidāri ar [*Outokumpu Copper Fabrication*] un [*Outokumpu Copper BCZ*] — no 1988. gada 3. jūnija līdz 2001. gada 22. martam;

b) [*Outokumpu Copper Fabrication*] solidāri ar *Boliden* [..] un [*Outokumpu Copper BCZ*] — no 1988. gada 3. jūnija līdz 2001. gada 22. martam;

c) [*Outokumpu Copper BCZ*] solidāri ar *Boliden* [..] un [*Outokumpu Copper Fabrication*] — no 1988. gada 3. jūnija līdz 2001. gada 22. martam;

d) *Austria Buntmetall AG*:

i) solidāri ar *Buntmetall Amstetten* [*GmbH*] — no 1998. gada 29. augusta vismaz līdz 1999. gada 8. jūlijam un

ii) solidāri ar [*Wieland*] un *Buntmetall Amstetten* [..] — no 1999. gada 9. jūlija līdz 2001. gada 22. martam;

e) *Buntmetall Amstetten* [..]:

i) solidāri ar *Austria Buntmetall* [..] — no 1998. gada 29. augusta vismaz līdz 1999. gada 8. jūlijam un

ii) solidāri ar [*Wieland*] un *Austria Buntmetall* [..] — no 1999. gada 9. jūlija līdz 2001. gada 22. martam;

f) [*Chalkor*] — no 1998. gada 29. augusta vismaz līdz 1999. gada septembra sākumam;

g) [*HME*] — no 1998. gada 29. augusta vismaz līdz 2001. gada 22. martam;

h) *IMI* [..] solidāri ar *IMI Kynoch* [..] un *Yorkshire Copper Tube* [..] — no 1989. gada 29. septembra līdz 2001. gada 22. martam;

i) *IMI Kynoch* [..] solidāri ar *IMI* [..] un *Yorkshire Copper Tube* [..] — no 1989. gada 29. septembra līdz 2001. gada 22. martam;

j) *Yorkshire Copper Tube* [..] solidāri ar *IMI* [..] un *IMI Kynoch* [..] — no 1989. gada 29. septembra līdz 2001. gada 22. martam;

k) [*KME Germany*]:

i) individuāli — no 1988. gada 3. jūnija līdz 1995. gada 19. jūnijam un

ii) solidāri ar [*KME France*] un [*KME Italy*] — no 1995. gada 20. jūnija līdz 2001. gada 22. martam;

l) [*KME Italy*]:

i) solidāri ar [*KME France*] — no 1989. gada 29. septembra līdz 1995. gada 19. jūnijam un

ii) solidāri ar [*KME Germany*] un [*KME France*] — no 1995. gada 20. jūnija līdz 2001. gada 22. martam;

m) [*KME France*]:

i) solidāri ar [*KME Italy*] — no 1989. gada 29. septembra līdz 1995. gada 19. jūnijam un

ii) solidāri ar [*KME Germany*] un [*KME Italy*] — no 1995. gada 20. jūnija līdz 2001. gada 22. martam;

[..]

s) *Outokumpu* [..] solidāri ar [*Luvata*] — no 1989. gada 29. septembra līdz 2001. gada 22. martam;

t) [*Luvata*] solidāri ar *Outokumpu* [..] — no 1989. gada 29. septembra līdz 2001. gada 22. martam;

u) [*Wieland*]:

i) individuāli — no 1989. gada 29. septembra līdz 1999. gada 8. jūlijam un

ii) solidāri ar *Austria Buntmetall* [..] un *Buntmetall Amstetten* [..] — no 1999. gada 9. jūlija līdz 2001. gada 22. martam.

2. pants

Par 1. pantā norādītajiem pārkāpumiem tiek noteikti šādi naudas sodi:

a) *Boliden* [..], [*Outokumpu Copper Fabrication*] un [*Outokumpu Copper BCZ*] solidāri: EUR 32,6 miljoni;

b) *Austria Buntmetall* [..] un *Buntmetall Amstetten* [..] solidāri: EUR 0,6695 miljoni;

c) *Austria Buntmetall* [..], *Buntmetall Amstetten* [..] un [*Wieland*] solidāri: EUR 2,43 miljoni;

d) [*Chalkor*]: EUR 9,16 miljoni;

e) [*HME*]: EUR 4,49 miljoni;

f) *IMI* [..], *IMI Kynoch* [..] un *Yorkshire Copper Tube* [..] solidāri: EUR 44,98 miljoni;

g) [*KME Germany*]: EUR 17,96 miljoni;

h) [*KME Germany*], [*KME France*] un [*KME Italy*] solidāri: EUR 32,75 miljoni;

i) [*KME Italy*] un [*KME France*] solidāri: EUR 16,37 miljoni;

j) *Outokumpu* [..] un [*Luvata*] solidāri: EUR 36,14 miljoni;

k) [*Wieland*] individuāli: EUR 24,7416 miljoni.

[..]"

14 Komisija uzskatīja, ka attiecīgie uzņēmumi bija piedalījušies vienotā, turpinātā, saliktā un — *Boliden* grupas, *KME* grupas un *Wieland* gadījumā — daudzveidīgā pārkāpumā (turpmāk tekstā — "kartelis" vai "attiecīgais pārkāpums"). Komisija precizēja, ka valsts nolīgumi nebija paredzēti apstrīdētajā lēmumā (apstrīdētā lēmuma 2. un 106. apsvērums).

Attiecīgās preces un tirgi

15 Attiecīgā nozare — vara cauruļu ražošanas nozare — aptver divas preču grupas, proti, pirmkārt, rūpnieciskās caurules, kas tiek iedalītas dažādās apakšgrupās atkarībā no to galapatēriņa (gaisa kondicionēšana un saldēšana, savienotājelementi, ūdens sildītāji un gāzes apkures katli, filtru žāvētāji un telekomunikācijas) un, otrkārt, santehnikas caurules, ko sauc arī par "ūdens caurulēm jeb instalācijas caurulēm", kuras tiek izmantotas ēkās ūdensapgādei, gāzesvados un mazuta pārvados, un apkures sistēmās (apstrīdētā lēmuma 3. apsvērums).

16 Komisija uzskatīja, ka lieta COMP/E-1/38.069 (Vara santehnikas caurules) un lieta COMP/E-1/38.240 (Rūpnieciskās caurules) bija saistītas ar diviem dažādiem pārkāpumiem. Šajā sakarā tā galvenokārt ir pamatojusies uz to, ka "nolīgumos, pirmkārt, par santehnikas caurulēm un, otrkārt, par rūpnieciskajām caurulēm, kuru organizācija arī atšķīrās, bija iesaistīti dažādi uzņēmumi (un dažādi šo uzņēmumu personāla locekļi)". Turklāt Komisija uzskatīja, ka santehnikas cauruļu nozare atšķīrās no rūpniecisko cauruļu nozares saistībā ar klientiem, galapatēriņu un preču tehniskajām pazīmēm (apstrīdētā lēmuma 4. un 5. apsvērums).

17 Attiecībā uz vara santehnikas caurulēm Komisija apstrīdētajā lēmumā ir apstiprinājusi, ka šajā preču grupā ietilpa divas preču "apakškategorijas": pirmkārt, gludās vara santehnikas caurules un, otrkārt, ar plastmasu pārklātas vara santehnikas caurules. Tā norādīja, ka "gludās vara santehnikas caurules un ar plastmasu pārklātas vara santehnikas caurules ne vienmēr ir savstarpēji aizstājamas un ka tās var veidot atšķirīgus preču tirgus, ņemot vērā Komisijas paziņojumu par attiecīgā tirgus definīciju saskaņā ar Kopienu tiesībām konkurences jomā" (OV 1997, C 372, 5. lpp.). Tomēr apstrīdētajā lēmumā Komisija norādīja, ka šīs divas preču "apakškategorijas" bija jāuzskata par "vienu un to pašu preču grupu [..], jo nolīgumos par šīm divām preču apakškategorijām bija iesaistīti galvenokārt vieni un tie paši uzņēmumi (un vieni un tie paši šo

uzņēmumu personāla locekļi), un nolīgumi bija organizēti līdzīgā veidā" (apstrīdētā lēmuma 13. un 459. apsvērums).

18 Apstrīdētajā lēmumā Komisija arī ir norādījusi, ka attiecīgais ģeogrāfiskais tirgus bija Eiropas Ekonomikas zona (EEZ). Tā uzskatīja, ka 2000. gadā EEZ gludo vara santehnikas cauruļu tirgus vērtība bija apmēram EUR 970,1 miljons un ar plastmasu pārklāto vara santehnikas cauruļu tirgus vērtība bija EUR 180,9 miljoni. Līdz ar to šo divu tirgu kopējā vērtība 2000. gadā EEZ bija EUR 1151 miljons (apstrīdētā lēmuma 17. un 23. apsvērums).

Attiecīgā pārkāpuma sastāvdaļas

19 Komisija ir norādījusi, ka attiecīgais pārkāpums bija izpaudies trīs dažādās, bet saistītās formās (apstrīdētā lēmuma 458. un 459. apsvērums). Pirmo karteļa daļu veidoja nolīgumi, kas noslēgti starp "*SANCO* ražotājiem". Otro attiecīgā pārkāpuma daļu veidoja nolīgumi, kas noslēgti starp "*WICU* un *Cuprotherm* ražotājiem". Visbeidzot, trešā karteļa daļa attiecās uz nolīgumiem, kas noslēgti plašākas gludo vara santehnikas cauruļu ražotāju grupas iekšienē un ko sauca par "paplašinātajiem Eiropas nolīgumiem".

Nolīgumi starp "*SANCO* ražotājiem"

20 *SANCO* ir gan preču zīme, gan apzīmējums īpašam tehniskam procesam, kurā tiek ražotas augstākās kvalitātes nerūsējošas vara santehnikas caurules. Procesu 1980. gadā

patentēja uzņēmums *Usines à cuivre et à zinc* [Vara un cinka fabrikas]. *Boliden* grupa bija sākotnējā ražošanas procesa patenta īpašniece līdz tā beigu termiņam 2000. gadā, bet nebija *SANCO* preču zīmes īpašniece visās Eiropas valstīs. Tās konkurente *KME* grupa lūdza un saņēma *SANCO* preču zīmes reģistrāciju uz sava vārda vairākās Eiropas valstīs. Pēc tam *KME* grupa patentēja zināmu skaitu uzlabojumu salīdzinājumā ar oriģinālo patentu, un abas konkurentes viena otrai nodeva savstarpējās licences attiecībā uz saviem attiecīgajiem patentiem un preču zīmēm. Kopš 1981. gada *KME* grupa un *Boliden* grupa preču zīmes un patenta licenci nodeva *Wieland* (apstrīdētā lēmuma 115.–118. apsvērums).

21 Komisija apstrīdētajā lēmumā norādīja, ka kopš 1988. gada nolīgumi starp "*SANCO* ražotājiem" ir kas vairāk nekā tikai attiecības starp licenču "nodevēju" un "pārņēmēju". Tā uzskata, ka starp šiem ražotājiem, proti, *KME* grupu, *Boliden* grupu un *Wieland*, no 1988. gada jūnija līdz 1994. gada pirmā pusgada beigām pastāvēja nolīgumi par mērķa cenām un atlaides likmēm, kā arī par tirdzniecības un tirgus daļu sadali (turpmāk tekstā — "*SANCO* nolīgumi"). Uzraudzība pār šo nolīgumu izpildi galvenokārt balstījās uz to, ka "*SANCO* ražotāji" viens otram nodeva skaitliskus datus par to produkciju un tirdzniecības apjomiem (apstrīdētā lēmuma 125.–146. un 456. apsvērums).

Nolīgumi starp "*WICU* un *Cuprotherm* ražotājiem"

22 *WICU* un *Cuprotherm* ir preču zīmes, kas attiecas uz patentētām ar plastmasu pārklātām vara santehnikas caurulēm.

23 Preču zīme *WICU* un ar to saistītie patenti pieder *KME* grupai, kas preču zīmes un patenta licenci nodeva *Wieland*. Savukārt *Cuprotherm* preču zīme un ar to saistītais patents pieder *Wieland*, kas preču zīmes un patenta licenci nodeva *KME* grupai (apstrīdētā lēmuma 121. apsvērums).

24 Apstrīdētajā lēmumā Komisija ir norādījusi, ka nolīgumi, kas noslēgti starp *KME* grupu un *Wieland* saistībā ar *WICU* un *Cuprotherm* caurulēm, bija kas vairāk nekā tikai attiecības starp licenču "nodevējiem" un "pārņēmējiem". *KME* grupa un *Wieland* uzturēja pret konkurenci vērstu saziņu, kas izpaudās kā apmaiņa ar būtisku informāciju un ar plastmasu klātu vara santehnikas cauruļu tirdzniecības apjoma un cenu koordinācija (turpmāk tekstā — "*WICU* un *Cuprotherm* nolīgumi") (apstrīdētā lēmuma 149. apsvērums).

Paplašinātie Eiropas nolīgumi

25 Apstrīdētajā lēmumā Komisija norādīja, ka vienlaikus ar *SANCO* nolīgumiem un *WICU* un *Cuprotherm* nolīgumiem attiecīgajam pārkāpumam bija trešā daļa, ko veidoja nolīgumi starp plašākas gludo vara santehnikas cauruļu ražotāju grupas locekļiem (apstrīdētā lēmuma 102., 104., 105., 108.–111., 147., 148., 461. un 462. apsvērums).

26 Dalībnieku skaits šajā plašākajā grupā sākotnēji bija pieci, proti, *KME* grupa, *Wieland*, *Outokumpu* grupa, *IMI* grupa un *Mueller* (turpmāk tekstā — "Piecu grupa"). Pēc *Chalkor*, *HME*, *Boliden* grupas un *Buntmetall* grupas (ko veidoja *Austria Buntmetall*

un *Buntmetall Amstetten*) pievienošanās šīs grupas dalībnieku skaits palielinājās līdz deviņiem (turpmāk tekstā — "Deviņu grupa") (apstrīdētā lēmuma 216. apsvērums).

27 Komisija uzskata, ka šie deviņi dalībnieki centās stabilizēt gludo vara santehnikas cauruļu tirgu, pamatojoties uz tirgus daļām konkrētā atskaites gadā, lai izvirzītu mērķi attiecībā uz tirgus daļām nākotnē. Turklāt tā apstrīdētajā lēmumā norādīja, ka minētie dalībnieki bija vienojušies par apmaiņu ar būtisku informāciju, tirgus daļu sadali, tirdzniecības apjoma uzraudzību, "tirgus līdera" mehānismu katrā atsevišķā tirgū, kā arī par cenu koordināciju, tai skaitā par cenrāžiem, "cenu nostādņu" piemērošanu un atlaidēm (apstrīdētā lēmuma 192. apsvērums).

Attiecīgā pārkāpuma ilgums un turpinātais raksturs

28 Komisija apstrīdētajā lēmumā ir norādījusi, ka attiecīgos pārkāpumus 1988. gada 3. jūnijā uzsāka *KME* grupa un *Boliden* grupa, 1989. gada 29. septembrī — *IMI* grupa, *Outokumpu* grupa un *Wieland*, 1997. gada 21. oktobrī — *Mueller* un, vēlākais, 1998. gada 29. augustā — *Chalkor*, *Buntmetall* grupa un *HME*. Runājot par datumu, kurā pārkāpums tika izbeigts, Komisija ir norādījusi 2001. gada 22. martu, izņemot saistībā ar *Mueller* un *Chalkor*, kas, kā Komisija uzskata, kartelī izbeidza piedalīties attiecīgi 2001. gada 8. janvārī un 1999. gada 8. septembrī (apstrīdētā lēmuma 597. apsvērums).

29 Runājot par attiecīgā pārkāpuma turpināto raksturu, attiecībā uz *Boliden* grupu, *IMI* grupu, *KME* grupu, *Outokumpu* grupu un *Wieland* Komisija apstrīdētajā lēmumā

ir norādījusi, ka, kaut arī kartelis atsevišķos laika posmos, pirmkārt, no 1990. gada līdz 1992. gada decembrim un, otrkārt, no 1994. gada jūlija līdz 1997. gada jūlijam darbojās mazāk intensīvi, prettiesiskā darbība tomēr netika pilnībā izbeigta, līdz ar to attiecīgais pārkāpums faktiski veidoja vienotu pārkāpumu, kam nav iestājies noilgums (apstrīdētā lēmuma 466., 471., 476., 477. un 592. apsvērums).

30 No apstrīdētā lēmuma izriet, ka Komisija nevarēja pierādīt *HME*, *Buntmetall* grupas un *Chalkor* dalību kartelī laika posmā pirms 1998. gada 29. augusta (apstrīdētā lēmuma 592. un 597. apsvērums).

Naudas sodu apmēra noteikšana

31 Ar apstrīdēto lēmumu Komisija atbilstoši Padomes 2002. gada 16. decembra Regulas (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [EKL] 81. un 82. pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.), 23. panta 2. punktam, kā arī atbilstoši Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktam noteica naudas sodus *Boliden* grupai, *Buntmetall* grupai, *Chalkor*, *HME*, *IMI* grupai, *KME* grupai, *Outokumpu* grupai un *Wieland* (apstrīdētā lēmuma 842. apsvērums un 2. pants).

32 Naudas sodu summas Komisija noteica atkarībā no attiecīgā pārkāpuma smaguma un ilguma, proti, diviem kritērijiem, kas tieši ir minēti Regulas Nr. 1/2003 23. panta 3. punktā un Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktā, kas saskaņā ar apstrīdētajā lēmumā norādīto bija piemērojams attiecīgā pārkāpuma izdarīšanas brīdī (apstrīdētā lēmuma 601.–603. apsvērums).

33 Lai noteiktu katram uzņēmumam uzliktā naudas soda apmēru, Komisija piemēroja metodoloģiju, kas noteikta Pamatnostādnēs sodanaudas [naudas soda] noteikšanai, piemērojot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un [EOTKL] 65. panta 5. punktu (OV 1998, C 9, 3. lpp.; turpmāk tekstā — "Pamatnostādnes"), pat ja tā uz to sistemātiski neatsaucās. Apstrīdētajā lēmumā Komisija arī ir novērtējusi, vai un kādā mērā attiecīgie uzņēmumi izpilda 1996. gada paziņojumā par sadarbību noteiktās prasības.

Naudas sodu sākumsumma

— Smagums

34 Saistībā ar attiecīgā pārkāpuma smaguma vērtējumu Komisija ir ņēmusi vērā pārkāpuma raksturu, tā konkrēto ietekmi uz tirgu, attiecīgā ģeogrāfiskā tirgus apmēru un minētā tirgus lielumu (apstrīdētā lēmuma 605. un 678. apsvērums).

35 Tā ir norādījusi, ka prakse, kad tiek sadalīti tirgi un noteiktas cenas, kā tas ir šajā gadījumā, paša to rakstura dēļ ir ļoti smags pārkāpums, un uzskatīja, ka ģeogrāfiskais tirgus, ko ietekmēja kartelis, atbilda EEZ teritorijā esošam tirgum. Komisija arī ņēma vērā, ka vara santehnikas cauruļu tirgus veidoja ļoti nozīmīgu ražošanas nozari, kuras vērtība bija EUR 1151 miljons EEZ teritorijā 2000. gadā — pēdējā pilnajā gadā, kurā bija spēkā kartelis (apstrīdētā lēmuma 606. un 674.–678. apsvērums).

36 Runājot par konkrēto ietekmi uz tirgu, Komisija ir norādījusi, ka pastāvēja pietiekami pierādījumi, lai pierādītu, ka kartelis bija vispārīgi ietekmējis attiecīgo tirgu, īpaši cenas, kaut arī šo ietekmi nebija iespējams precīzi noteikt (apstrīdētā lēmuma 670. un 673. apsvērums). Lai izdarītu šo secinājumu, tā ir pamatojusies uz vairākām norādēm. Pirmkārt, tā ir pamatojusies uz aizliegtas vienošanās īstenošanu, atsaucoties uz to, ka dalībnieki bija apmainījušies ar informāciju par tirdzniecības apjomu un cenu līmeni (apstrīdētā lēmuma 629. un 630. apsvērums).

37 Otrkārt, tā ir ņēmusi vērā, ka karteļa locekļiem piederēja nozīmīga EEZ tirgus daļa, proti, 84,6 % (apstrīdētā lēmuma 635. apsvērums).

38 Treškārt, Komisija ir pamatojusies uz tabulām, memorandiem un piezīmēm, ko saistībā ar karteļa sanāksmēm veidojuši tā locekļi. Šajos dokumentos ir norādīts, ka cenas tika paaugstinātas atsevišķos karteļa darbības laika posmos un ka karteļa locekļi guva papildu ieņēmumus salīdzinājumā ar iepriekšējiem laika posmiem. Atsevišķos no minētajiem dokumentiem ir norādīts, ka kartelī iesaistītās personas uzskata, ka tas bija ļāvis attiecīgajiem uzņēmumiem sasniegt savas mērķa cenas. Komisija ir pamatojusies arī uz paziņojumiem, ko sniedzis kādas *Boliden* grupas sabiedrības bijušais direktors — *M.*, kā arī *Wieland*, *Boliden* grupa un *Mueller*, attiecīgi sadarbojoties (apstrīdētā lēmuma 637.–654. apsvērums).

39 Visbeidzot, Komisija ir konstatējusi, ka attiecīgās aizliegtās vienošanās dalībnieku tirgus daļas saglabājās salīdzinoši nemainīgas visā karteļa darbības laikā, kaut arī dalībnieku klienti reizēm mainījās (apstrīdētā lēmuma 671. apsvērums).

40 Komisija no tā ir secinājusi, ka attiecīgie uzņēmumi bija izdarījuši ļoti smagu pārkāpumu (apstrīdētā lēmuma 680. apsvērums).

— Atšķirīga attieksme

41 Apstrīdētajā lēmumā Komisija ir norādījusi četras grupas, ko tā uzskatīja par tādām, kuras norāda uz uzņēmumu salīdzinošo nozīmi attiecīgajā pārkāpumā. Komisijas veiktais karteļa locekļu iedalījums vairākās kategorijās ir pamatots ar attiecīgajām karteļa dalībnieku tirgus daļām attiecīgo preču tirdzniecībai EEZ 2000. gadā. Līdz ar to *KME* grupa tika uzskatīta par galveno dalībnieku attiecīgajā tirgū un tika iekļauta pirmajā kategorijā. *Wieland* grupa (ko veido *Wieland* un *Buntmetall* grupa, pār kuru *Wieland* pārņēma kontroli 1999. gada jūlijā), *IMI* grupa un *Outokumpu* grupa tika uzskatītas par vidēja lieluma uzņēmumiem šajā tirgū un tika iekļautas otrajā kategorijā. *Boliden* grupa ir iekļauta trešajā kategorijā. Ceturtajā kategorijā ietilpst *HME* un *Chalkor* (apstrīdētā lēmuma 681.–692. apsvērums).

42 Tirgus daļas tika noteiktas atkarībā no apgrozījuma, ko katrs pārkāpuma izdarītājs guvis no santehnikas cauruļu tirdzniecības kopējā gludo vara santehnikas cauruļu un ar plastmasu pārklāto vara santehnikas cauruļu tirgū. Tādējādi to uzņēmumu tirgus daļas, kas nepārdeva *WICU* un *Cuprotherm* caurules, tika aprēķinātas, izdalot to apgrozījumu, kas gūts no gludajām vara santehnikas caurulēm, ar kopējo gludo un ar plastmasu pārklāto vara santehnikas cauruļu tirgu lielumu (apstrīdētā lēmuma 683. un 692. apsvērums).

43 Komisija līdz ar to naudas sodu sākumsummu noteica EUR 70 miljonu apmērā *KME* grupai, EUR 23,8 miljonu apmērā *Wieland* grupai, *IMI* grupai un *Outokumpu*

grupai, EUR 16,1 miljona apmērā *Boliden* grupai un EUR 9,8 miljonu apmērā *Chalkor* un *HME* (apstrīdētā lēmuma 693. apsvērums).

44 Ņemot vērā, ka *Wieland* un *Buntmetall* grupa pēc 1999. gada jūlija veido vienu uzņēmumu un ka līdz 1995. gada jūnijam *KME France* un *KME Italy* kopā veidoja uzņēmumu, kas pastāvēja atsevišķi no *KME Germany*, naudas sodu sākumsumma, kas tiem attiecīgi tika uzlikta, tika noteikta šādi: EUR 35 miljoni *KME* grupai (*KME Germany*, *KME France* un *KME Italy* solidāri); EUR 17,5 miljoni *KME Germany*; EUR 17,5 miljoni *KME Italy* un *KME France* solidāri; EUR 3,25 miljoni *Wieland* grupai; EUR 19,52 miljoni *Wieland* un EUR 1,03 miljoni *Buntmetall* grupai (apstrīdētā lēmuma 694.–696. apsvērums).

45 Ņemot vērā vajadzību noteikt naudas sodu tādā apmērā, kas tam nodrošina preventīvu ietekmi, Komisija *Outokumpu* grupai uzliktā naudas soda sākumsummu palielināja par 50 %, kas tādējādi sasniedza EUR 35,7 miljonus, uzskatot, ka tās pasaules apgrozījums, kas pārsniedz EUR 5 miljardus, parāda, ka šīs sabiedrības apmērs un ekonomiskā vara šādu palielinājumu attaisno (apstrīdētā lēmuma 703. apsvērums).

Naudas sodu pamatsumma

46 No apstrīdētā lēmuma izriet, ka Komisija ir palielinājusi naudas sodu sākumsummas par 10 % par pilnu pārkāpuma gadu un par 5 % par visu papildu laika posmu, kas ir seši mēneši vai ilgāks, bet īsāks nekā viens gads. Tādējādi tika secināts, ka:

— tā kā *IMI* grupa piedalījās kartelī vienpadsmit gadus un piecus mēnešus, tai bija jāpiemēro palielinājums 110 % apmērā no naudas soda sākumsummas EUR 23,8 miljoniem;

— tā kā *Outokumpu* grupa piedalījās kartelī vienpadsmit gadus un piecus mēnešus, tai bija jāpiemēro palielinājums 110 % apmērā no naudas soda sākumsummas EUR 35,7 miljoniem pēc tās palielināšanas preventīvos nolūkos;

— tā kā *Boliden* grupa piedalījās kartelī divpadsmit gadus un deviņus mēnešus, tai bija jāpiemēro palielinājums 125 % apmērā no naudas soda sākumsummas EUR 16,1 miljona;

— tā kā *Chalkor* piedalījās kartelī divpadsmit mēnešus, tai bija jāpiemēro palielinājums 10 % apmērā no naudas soda sākumsummas EUR 9,8 miljoniem;

— tā kā *HME* piedalījās kartelī divus gadus un sešus mēnešus, tai bija jāpiemēro palielinājums 25 % apmērā no naudas soda sākumsummas EUR 9,8 miljoniem;

— tā kā *KME* grupa piedalījās kartelī piecus gadus un septiņus mēnešus, tai bija jāpiemēro palielinājums 55 % apmērā no naudas soda sākumsummas EUR 35 miljoniem;

— tā kā *KME Germany* piedalījās kartelī septiņus gadus un divus mēnešus, tai bija jāpiemēro palielinājums 70 % apmērā no naudas soda sākumsummas EUR 17,5 miljoniem;

— tā kā *KME France* un *KME Italy* piedalījās kartelī piecus gadus un desmit mēnešus, tām bija jāpiemēro palielinājums 55 % apmērā no naudas soda sākumsummas EUR 17,5 miljoniem;

— tā kā *Wieland* tika uzskatīta par, pirmkārt, individuāli atbildīgu par deviņu gadu un deviņu mēnešu laika posmu un, otrkārt, solidāri ar *Buntmetall* grupu atbildīgu par papildu viena gada un astoņu mēnešu laika posmu, tai tika piemērots palielinājums 95 % apmērā no naudas soda sākumsummas EUR 19,52 miljoniem, par kuru atbildīga ir tikai *Wieland*, un palielinājums 15 % apmērā no naudas soda sākumsummas EUR 3,25 miljoniem, par kuru *Wieland* un *Buntmetall* grupa ir solidāri atbildīgas (apstrīdētā lēmuma 706.–714. apsvērums).

47 Tādējādi naudas sodu pamatsummas, kas uzliktas attiecīgajiem uzņēmumiem, ir šādas:

— *KME* grupai: EUR 54,25 miljoni;

— *KME Germany*: EUR 29,75 miljoni;

— *KME France* un *KME Italy* (solidāri): EUR 27,13 miljoni;

— *Buntmetall* grupai: EUR 1,03 miljoni;

— *Wieland* grupai: EUR 3,74 miljoni;

— *Wieland*: EUR 38,06 miljoni;

— *IMI* grupai: EUR 49,98 miljoni;

— *Outokumpu* grupai: EUR 74,97 miljoni;

— *Chalkor*: EUR 10,78 miljoni;

— *HME*: EUR 12,25 miljoni;

— *Boliden* grupai: EUR 36,225 miljoni (apstrīdētā lēmuma 719. apsvērums).

Atbildību pastiprinošie un atbildību mīkstinošie apstākļi

48 Naudas soda pamatsumma, kas uzlikta *Outokumpu* grupai, tika palielināta par 50 %, jo tā bija recidīva izdarītāja un Komisijas 1990. gada 18. jūlija Lēmuma 90/417/EOTK par procedūru saskaņā ar [EOTKL] 65. pantu attiecībā uz plakanu auksti velmēta

nerūsējoša tērauda izstrādājumu Eiropas ražotāju nolīgumu un saskaņotām darbībām (OV L 220, 28. lpp.) adresāte (apstrīdētā lēmuma 720.–726. apsvērums).

49 Kā atbildību mīkstinošus apstākļus Komisija ņēma vērā, ka *KME* grupa un *Outokumpu* grupa attiecīgās sadarbības ietvaros tai bija sniegušas informāciju, uz kuru neattiecās 1996. gada paziņojums par sadarbību.

50 Tādējādi Komisija samazināja naudas soda pamatsummu, kas uzlikta *Outokumpu* grupai, par EUR 40,17 miljoniem, kuri atbilst naudas sodam, kas tai bija uzlikts par pārkāpuma izdarīšanu laika posmā no 1989. gada septembra līdz 1997. gada jūlijam, ko bija iespējams noteikt, ņemot vērā informāciju, kuru tā bija sniegusi Komisijai (apstrīdētā lēmuma 758. un 759. apsvērums).

51 Runājot par *KME* grupu, tai uzliktā naudas soda pamatsumma tika samazināta par EUR 7,93 miljoniem, ņemot vērā tās sadarbību, kas ļāva Komisijai pierādīt, ka attiecīgais pārkāpums attiecās uz vara santehnikas caurulēm, kas pārklātas ar plastmasu (apstrīdētā lēmuma 760. un 761. apsvērums).

1996. gada paziņojuma par sadarbību piemērošana

52 Komisija saskaņā ar 1996. gada paziņojuma par sadarbību D punktu piešķīra naudas sodu summas samazinājumu par 50 % *Outokumpu* grupai, par 35 % *Wieland* grupai, par 15 % *Chalkor*, par 10 % *Boliden* grupai un *IMI* grupai un par 35 % *KME* grupai.

HME nesaņēma nekādu samazinājumu atbilstoši šim paziņojumam (apstrīdētā lēmuma 815. apsvērums).

Naudas sodu galīgā summa

53 Saskaņā ar Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktu Komisija noteica šādas naudas sodu summas, kas jāuzliek uzņēmumiem, kuri ir apstrīdētā lēmuma adresāti:

— *Boliden* grupai: EUR 32,6 miljoni;

— *Buntmetall* grupai: EUR 0,6695 miljoni;

— *Chalkor*: EUR 9,16 miljoni;

— *HME*: EUR 4,49 miljoni;

— *IMI* grupai: EUR 44,98 miljoni;

— *KME* grupai: EUR 32,75 miljoni;

— *KME Germany*: EUR 17,96 miljoni;

— *KME France* un *KME Italy* (solidāri): EUR 16,37 miljoni;

— *Outokumpu* grupai: EUR 36,14 miljoni;

— *Wieland* grupai: EUR 2,43 miljoni;

— *Wieland*: EUR 24,7416 miljoni (apstrīdētā lēmuma 842. apsvērums).

Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi

54 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas [tagad — Vispārējā tiesa] kancelejā iesniegts 2005. gada 19. janvārī, prasītāji cēla šo prasību.

55 Tā kā Vispārējās tiesas palātu sastāvs ir ticis mainīts, tiesnesis referents tagad darbojas astotajā palātā, kurai attiecīgi ir nodota šī lieta.

56 Prasītāju prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— atcelt apstrīdētā lēmuma 1. pantu tiktāl, ciktāl tas attiecas uz uzņēmumiem, kas uzskaitīti h)–j) punktā, un apstrīdētā lēmuma 2. panta f) punktu;

— pakārtoti, samazināt prasītājiem uzliktā naudas soda apmēru;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

57 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— prasību noraidīt;

— piespriest prasītājiem atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

58 Savā prasībā prasītāji lūdz daļēji atcelt apstrīdēto lēmumu, kā arī samazināt tiem uzlikto naudas sodu.

1. *Par lūgumu daļēji atcelt apstrīdēto lēmumu*

59 Šī lūguma pamatojumam prasītāji norāda divus pamatus, kas attiecīgi ir pamatoti ar vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu un acīmredzamu kļūdu vērtējumā, kā arī ar tiesību uz aizstāvību pārkāpumu.

Par pamatu, kas ir pamatots ar vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu un acīmredzamu kļūdu vērtējumā

Lietas dalībnieku argumenti

60 Prasītāji apgalvo, ka tie neapstrīd nevienu no faktiem, uz kuriem Komisija ir pamatojusies, lai attiecībā uz tiem pierādītu pārkāpuma turpināšanos. Savukārt tie norāda, ka Komisija ir pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu un ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, uzskatot, ka tie piedalījās kartelī no 1994. gada 16. jūnija līdz 1996. gada 11. aprīlim (turpmāk tekstā — "strīdīgais laika posms"). Šajā sakarā tie apgalvo, ka to situācija bija līdzīga situācijai, kādā atradās *HME*, *Buntmetall* grupa, *Chalkor* un *Mueller*, attiecībā uz kurām Komisija uzskatīja, ka noilgums bija piemērojams saistībā ar to dalību kartelī līdz 1994. gadam.

61 Prasītāji uzskata, ka no apstrīdētā lēmuma (476. un 490. apsvērums) izriet, ka Komisija uzskatīja, ka atbilstošs kritērijs, lai noteiktu, vai uzņēmums ir turpinājis piedalīties

aizliegtas vienošanās ietvaros, bija tas, ka uzņēmums bija uzturējis kontaktus vai piedalījies sanāksmēs laika posmā, attiecībā uz kuru tas apgalvoja, ka bija izbeidzis būt minētās aizliegtās vienošanās dalībnieks. Komisija piemēroja šo kritēriju, secinot, ka tā nevar pierādīt, ka *HME*, *Buntmetall* grupa, *Chalkor* un *Mueller* turpināja piedalīties attiecīgajā pārkāpumā.

62 Prasītāji apgalvo, ka neapstrīdams ir tas, ka tie nav ne piedalījušies nekādās karteļa sanāksmēs, ne arī uzturējuši jebkādus sakarus, kas būtu saistīti ar paplašinātajiem Eiropas nolīgumiem strīdīgajā laika posmā. Līdz ar to Komisijai arī bija jākonstatē, ka tā nevarēja arī pierādīt, ka to dalība kartelī turpinājās.

63 Prasītāji uzskata, ka to, ka *HME*, *Buntmetall* grupa, *Chalkor* un *Mueller* nepiedalījās karteļa darbībās trīs gadu laikā un ka *IMI* grupa nepiedalījās gandrīz divus gadus, Komisija neuzskatīja par atbilstošu apstākli, lai pierādītu to attiecīgās dalības kartelī turpināšanos vai izbeigšanos.

64 Katrā ziņā prasītāji norāda, ka pat tad, ja Komisija ņēma vērā strīdīgo kontaktu pārtraukuma ilgumu, izdarot secinājumu par prettiesiskās rīcības nepārtrauktību, tai bija jāizskaidro, kāpēc jebkādu pret konkurenci vērstu kontaktu neesamība gandrīz divu gadu laika posmā nebija pietiekama, lai pierādītu pārkāpuma izbeigšanos, kaut arī šāda pret konkurenci vērstu kontaktu neesamība trīs gadu laika posmā bija pietiekama.

65 Visbeidzot, prasītāji apgalvo, ka Komisijas lēmums tiem piemērot citādākus noteikumus nekā *HME*, *Buntmetall* grupai, *Chalkor* un *Mueller* ir pamatots ar apstākļiem, kas nav atbilstoši, lai pierādītu, ka pārkāpums turpinājās.

66 Tiesas sēdē prasītāji precizēja, ka tie neapšauba Komisijas secinājumu, ka tie palielinājuši cenas Apvienotajā Karalistē 1994. gada novembrī, bet gan apstrīd to, ka minētā palielināšana bija rezultāts to dalībai slepenajās sanāksmēs 1994. gadā.

67 Komisija, pirmkārt, norāda, ka atbilstoši tiesību aktu prasībām bija pierādīts, ka prasītāji bija izdarījuši turpinātu pārkāpumu no 1989. gada 29. septembra līdz 2001. gada 22. martam. Šajā situācijā tā norāda, ka no apstrīdētā lēmuma (479.–481., 483., 489., 639. un 664. apsvēruma) un no administratīvās lietas materiāliem izriet, ka prasītāju vēlme veikt cenu koordināciju un tirgu sadali pastāvēja visā laika posmā no 1994. gada jūnija līdz 1996. gada aprīlim.

68 Vispirms prasītāji nebija publiski paziņojuši citiem karteļa dalībniekiem, ka tie no tā izstājas. Karteļa dalībnieki bija koordinējuši un veikuši cenu palielināšanu Apvienotajā Karalistē līdz 1994. gada novembrim. Turklāt šķita, ka šīs cenu koordinācijas sekas izpaudās arī pēc šī datuma. Katrā ziņā uzņēmums nevar apgalvot, ka ir izstājies no aizliegtas vienošanās, ja tas piemēro palielinātās cenas, par kurām iepriekš panākta vienošanās ar tā konkurentiem. Visbeidzot, prasītāji turpināja piedalīties sanāksmēs par konkrētiem valsts tirgiem laika posmā no 1994. gada jūnija līdz 1996. gada aprīlim.

69 Otrkārt, Komisija apgalvo, ka tā nav pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu, jo prasītāju situācija nebija līdzīga tai, kādā atradās *Chalkor*, *HME*, *Buntmetall* grupa un *Mueller*.

70 Šajā sakarā Komisija norāda, ka laika posma ilgums, attiecībā uz kuru tā nevarēja pierādīt *IMI* grupas dalību sanāksmēs, kas saistītas ar paplašinātajiem Eiropas nolīgumiem, ļoti atšķiras no tā, kas ir attiecināms uz *HME*, *Buntmetall* grupu, *Chalkor* un *Mueller*. Apstrīdētajā lēmumā ir konstatēts, ka šie četri uzņēmumi nepiedalījās šajās sanāksmēs vairāk nekā trīs gadus. Laika posms, kurā tie nepiedalījās sanāksmēs, bija trīs gadi un četri mēneši, proti, no 1994. gada 16. jūnija līdz 1997. gada oktobrim, attiecībā uz *Mueller* un *HME*, un četri gadi un divi mēneši, proti, no 1994. gada 16. jūnija līdz 1998. gada 29. augustam, attiecībā uz *Buntmetall* grupu un *Chalkor* (apstrīdētā lēmuma 282., 305., 306. un 325. apsvērums). Savukārt prasītāju nepiedalīšanās sanāksmēs, kas notika saistībā ar paplašinātajiem Eiropas nolīgumiem, bija pierādīta tikai laika posmā no 1994. gada 16. jūnija līdz 1996. gada 11. aprīlim, proti, tikai viena gada un desmit mēnešu ilgā laika posmā.

71 Komisija noraida prasītāju apgalvojumu, ka tā apstrīdētajā lēmumā par atbilstošu nav uzskatījusi laika posmu, attiecībā uz kuru tā nevarēja pierādīt pārkāpuma izdarītāja dalību slepenajās sanāksmēs. Komisija uzskata, ka no apstrīdētā lēmuma 490. apsvēruma izriet, ka tā šo apstākli uzskatīja par īpaši atbilstošu, lai novērtētu to dalības pārkāpumā turpināšanos. Tai nebija pienākuma apstrīdētajā lēmumā norādīt precīzu termiņu vai "beigu datumu", pēc kura dalības kartelī turpināšanos vairs nevarēja pierādīt. Būtiskākais jautājums ir, vai šīs prettiesiskās rīcības turpināšanos var pierādīt attiecībā uz konkrētu pārkāpuma izdarītāju, nevis tas, kur ir teorētiskā robeža.

72 Lai pamatotu savu apgalvojumu, ka situācija, kādā atradās *Chalkor*, *HME*, *Buntmetall* grupa un *Mueller*, nav līdzīga prasītāju situācijai, Komisija arī norāda, ka no apstrīdētā lēmuma (277., 282., 305., 306., 325., 497., 589. un 592. apsvēruma) izriet, ka

prasītājiem bija noteicoša loma pārkāpumā un karteļa darbības atsākšanā laika posmā no 1994. līdz 1997. gadam. Prasītāju lomai šajā laika posmā nebija nekā kopīga ar mazāka izmēra "jaunpienācēju", piemēram, *HME*, *Buntmetall* grupas, *Chalkor* un *Mueller*, lomu. Tas, ka šie četri uzņēmumi bija sākuši piedalīties pārkāpumā 1997. gada oktobrī un 1998. gada augustā, norāda, ka nevajadzētu rasties jautājumam par to dalības kartelī turpināšanos no 1994. gada jūlija līdz 1997. gada jūlijam.

73 Tāpat arī prasītāju apgalvojums, ka Komisija uzskatīja, ka četri citi uzņēmumi bija izbeiguši to dalību attiecīgajā pārkāpumā, ir kļūdains, jo Komisija apstrīdētajā lēmumā ir tikai norādījusi, ka šie četri citi uzņēmumi kartelī sāka piedalīties vēlāk nekā prasītāji.

74 Treškārt, Komisija apgalvo, ka, pat tad, ja pieņem, ka prasītāji atradās situācijā, kas līdzīga tai, kādā atradās *HME*, *Buntmetall* grupa, *Chalkor* un *Mueller*, tie nevar atsaukties uz vienlīdzīgas attieksmes principu, lai apgalvotu, ka tie nepiedalījās turpinātā pārkāpumā laika posmā no 1989. gada 29. septembra līdz 2001. gada 22. martam. Tā kā neviens savā labā nevar atsaukties uz prettiesisku rīcību, kas īstenota par labu citam, lai noskaidrotu, vai prasītāji piedalījās turpinātā pārkāpumā, nav nozīmes tam, ka secinājumi par pārkāpuma, ko izdarījuši citi dalībnieki, turpināšanos ir vai nav bijuši kļūdaini.

75 Komisija uzskata, ka no judikatūras izriet, ka tas, ka pret vienu vai vairākiem uzņēmumiem nav veikta vajāšana, tai neliedz vajāt vai sodīt citus uzņēmumus, pat ja tie visi ir piedalījušies vienā un tajā pašā pārkāpumā.

76 Turklāt Komisija apgalvo, ka prasītāju pamats ir līdzvērtīgs lūgumam Vispārējai tiesai konstatēt, ka *HME*, *Buntmetall* grupa, *Chalkor* un *Mueller* arī ir piedalījušies turpinātā pārkāpumā laika posmā no 1994. gada jūlija līdz 1997. gada jūlijam. Šāda secinājuma izdarīšana nav Vispārējās tiesas kompetencē.

77 Tādējādi, tā kā apstrīdētajā lēmumā atbilstoši tiesību aktu prasībām ir pierādīts, ka prasītāji piedalījās turpinātā pārkāpumā, tie nevar atsaukties uz pārāk labvēlīgu vai prettiesisku attieksmi, kas, iespējams, īstenota attiecībā uz citiem uzņēmumiem, lai atspēkotu šo secinājumu.

78 Ceturtkārt, Komisija norāda, ka savā prasības pieteikumā prasītāji lūdz Vispārējo tiesu atcelt apstrīdētā lēmuma 1. pantu tiktāl, "ciktāl tas attiecas uz tā h)–j) punktā uzskaitītajiem uzņēmumiem". Tas nozīmē, ka prasītāji apstrīd apstrīdētajā lēmumā izdarīto secinājumu, ka tie ir pārkāpuši EKL 81. panta 1. punktu un, sākot no 1994. gada 1. janvāra, EEZ līguma 53. panta 1. punktu, no 1989. gada 29. septembra līdz 2001. gada 22. martam piedaloties nolīgumos un saskaņotās darbībās, kas attiecās uz cenu noteikšanu un tirgu sadali vara santehnikas cauruļu nozarē. Komisija uzskata, ka nekas prasības pieteikumā neapstiprina prasītāju iebildumu attiecībā uz apstrīdētā lēmuma 1. pantu saistībā ar laika posmu no 1989. gada 29. septembra līdz 1994. gada jūlijam un laika posmu no 1996. gada jūlija līdz 2001. gada 22. martam. Tādējādi tā uzskata, ka lūgums atcelt 1. pantu ir jānoraida kopumā.

Vispārējās tiesas vērtējums

79 Vispirms ir jānorāda, ka, kaut arī prasītāji ir iesnieguši savus argumentus saistībā ar iespējamu vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu un acīmredzamu kļūdu

vērtējumā, patiesībā tie apšauba, ka apstrīdētais lēmums norāda uz to nepārtraukto dalību kartelī no 1989. gada septembra līdz 2001. gada martam. Jāsecina arī, ka sava pamata pamatojumam prasītāji norāda tikai argumentus, kas saistīti ar strīdīgo laika posmu.

80 No tā izriet, ka Vispārējās tiesas pārbaudei ir jābūt saistītai ar to, vai Komisija apstrīdētajā lēmumā atbilstoši tiesību aktu prasībām ir pierādījusi, ka prasītāji nepārtraukti ir piedalījušies kartelī strīdīgajā laika posmā.

81 Šajā situācijā ir jāatgādina, ka no apstrīdētā lēmuma izriet, ka prasītāji tiek saukti pie atbildības tikai par to dalību karteļa trešajā daļā, proti, paplašinātajos Eiropas nolīgumos (apstrīdētā lēmuma 458. un 461. apsvērums). No minētā lēmuma arī izriet, ka saistībā ar karteli "faktiski neviens nolīgums par apjomu vai cenām netika noslēgts un/vai izpildīts laika posmā no 1994. gada maija līdz 1997. gada jūlijam" un ka attiecībā uz paplašinātajiem Eiropas nolīgumiem nav pierādīts, ka būtu bijuši slepeni kontakti 1995. gadā (285. un 485. apsvērums). Turklāt lietas dalībnieki ir vienisprātis, ka nav ticis pierādīts, ka prasītājiem strīdīgajā laika posmā būtu bijuši slepeni kontakti, kas saistīti ar paplašinātajiem Eiropas nolīgumiem.

82 Komisija tomēr ir secinājusi, ka attiecīgais pārkāpums bija pārtraukts laika posmā no 1989. gada septembra līdz 2001. gada martam, pat attiecībā uz prasītājiem (apstrīdētā lēmuma 463. apsvērums). Izdarot šo secinājumu, tā galvenokārt ir pamatojusies uz šādiem apstākļiem.

83 Pirmkārt, karteļa metodēs un praksē ir saskatāma acīmredzama nepārtrauktība visā laika posmā no 1989. gada septembra līdz 2001. gada martam (apstrīdētā lēmuma 486. apsvērums). Šajā sakarā ir jānorāda, ka šis secinājums nav pietiekams, lai atbilstoši tiesību aktu prasībām pierādītu prasītāju turpinātu dalību attiecīgajā pārkāpumā

strīdīgajā laika posmā. Tas, ka kartelis pats par sevi tika pārtraukts, neļauj izslēgt, ka viens vai vairāki tā dalībnieki bija izbeiguši savu dalību konkrētā laika posmā.

84 Otrkārt, kaut arī strīdīgajā laika posmā prasītāji nav piedalījušies nevienā sanāksmē un nav uzturējuši nekādus kontaktus saistībā ar paplašinātajiem Eiropas nolīgumiem, to dalība kartelī bija nepārtraukta visā šajā laika posmā, jo tie Apvienotajā Karalistē līdz 1994. gada novembrim bija paaugstinājuši cenas, tie aktīvi bija piedalījušies sarunās, lai atsāktu karteļa darbību 1996. gadā, tiem bija aktīva loma karteļa dalībnieku skaita palielināšanā 1997. un 1998. gadā un tiem bija svarīga loma, jo tiem bija līdera loma Apvienotās Karalistes tirgū (apstrīdētā lēmuma 490. apsvērums).

85 Nevienam no iepriekš minētajiem apstākļiem, izņemot konstatēto cenu paaugstināšanu 1994. gada novembrī (šajā ziņā skat. šī sprieduma 90.–92. punktu), nav nozīmes, lai pierādītu prasītāju nepārtrauktu dalību attiecīgajā pārkāpumā, jo tie attiecas tikai uz to rīcību pēc strīdīgā laika posma, neatklājot faktus, kas pastāvēja minētajā laika posmā.

86 Treškārt, prasītāji nav pierādījuši, ka strīdīgajā laika posmā tie būtu atklāti pauduši savu nodomu vairs nepiedalīties kartelī (apstrīdētā lēmuma 479.–481. un 490. apsvērums). Šajā sakarā ir jāuzsver, ka šis secinājums nevar kļūt izmantojams, pirms Komisija nav izpildījusi tai uzlikto pierādīšanas pienākumu (šajā ziņā skat. Tiesas 2004. gada 6. janvāra spriedumu apvienotajās lietās C-2/01 P un C-3/01 P *BAI* un Komisija/*Bayer*, *Recueil*, I-23. lpp., 62. un 63. punkts), proti, iesniegusi pierādījumus, kas attiecas uz faktiem, kuri ir pietiekami saistīti laikā, lai varētu saprātīgi pieņemt, ka pārkāpums ir veikts nepārtraukti no viena konkrēta datuma līdz otram konkrētam datumam (skat. Pirmās instances tiesas 2003. gada 11. decembra spriedumu lietā

T-61/99 *Adriatica di Navigazione*/Komisija, *Recueil*, II-5349. lpp., 125. punkts un tajā minētā judikatūra).

87 Ceturtkārt, no apstrīdētā lēmuma 490. apsvēruma netieši izriet, ka strīdīgo laika posmu, kurā nebija slepenu kontaktu, proti, apmēram 22 mēnešus, Komisija neuzskatīja par pietiekami ilgu, lai tas veidotu pārtraukumu prasītāju dalībā kartelī.

88 Šajā kontekstā ir jāatgādina, ka EKL 81. panta 1. punkts ir piemērojams tikai tad, ja ir sakritusi vismaz divu pušu griba, kuras izpausmes forma nav svarīga, ja vien tā atspoguļo precīzu pušu gribu (Pirmās instances tiesas 2000. gada 26. oktobra spriedums lietā T-41/96 *Bayer*/Komisija, *Recueil*, II-3383. lpp., 66.–69. punkts). Līdz ar to, ja nav pierādījumu, kas var tieši apstiprināt pārkāpuma ilgumu, Komisijai, kā tas ir norādīts šī sprieduma 86. punktā, ir jāiesniedz pierādījumi, kas attiecas uz faktiem, kuri ir pietiekami saistīti laikā, lai varētu saprātīgi pieņemt, ka šis pārkāpums ir veikts nepārtraukti no viena konkrēta datuma līdz otram konkrētam datumam.

89 Tādējādi, lai arī laika posms, kas atdala divus prettiesiskas rīcības izpausmes posmus, ir atbilstošs kritērijs, lai pierādītu, ka pārkāpums turpinājies, tomēr jautājums par to, vai minētais laika posms ir vai nav pietiekami ilgs, lai veidotu pārtraukumu pārkāpumā, nevar tikt izskatīts abstrakti. Tieši pretēji, tas ir jāizvērtē, ņemot vērā attiecīgās aizliegtās vienošanās darbību.

90 Šajā gadījumā no apstrīdētā lēmuma izriet, ka uzņēmumi, kas ir karteļa trešās daļas locekļi, parasti no 1989. līdz 1994. gadam savā starpā sazinājās vairākas reizes gadā,

apmainoties uz būtiskiem datiem par savu tirdzniecību, savām tirgus daļām un nolīgtajām cenām (apstrīdētā lēmuma 199.–202. un 236.–284. apsvērums). Tomēr attiecībā uz strīdīgo laika posmu vienīgā sazināšanās prasītāju starpā vai vienīgā to slepena rakstura darbība, ko Komisija varēja pierādīt, ir cenu paaugstināšana Apvienotajā Karalistē 1994. gada novembrī.

91 Šajā sakarā ir jānoraida prasītāju arguments, ka Komisija nav pierādījusi, ka minētā paaugstināšana bija karteļa darbības rezultāts. No apstrīdētā lēmuma 277. apsvēruma izriet, ka 1994. gada pavasarī cenu paaugstināšana Apvienotajā Karalistē tika apspriesta sanāksmē, kurā piedalījās prasītāji, ko tie neapstrīd. Tā kā tie pēc šīs sanāksmes ātri paaugstināja savu cenu Apvienotajā Karalistē, prasītājiem ir jāpierāda, ka minētā paaugstināšana nebija saistīta ar to dalību kartelī.

92 Jāsecina, ka tie to nav pierādījuši. Ziņojumā, ko tie ir pievienojuši savam prasības pieteikumam, ir norādīts tikai tas, ka minētā paaugstināšana "galvenokārt" bija saistīta ar vienlaicīgu vara cenas palielināšanos. Turklāt no minētā ziņojuma izriet, ka, neņemot vērā vara cenas palielināšanos, prasītāju cenas Apvienotajā Karalistē laikā no 1994. gada aprīļa līdz novembrim paaugstinājās no 5 % līdz 6 %.

93 Komisijas apgalvojums, ka prasītāji turpināja piedalīties slepenajās sanāksmēs par īpašiem valsts tirgiem laika posmā no 1994. gada jūnija līdz 1996. gada aprīlim, ir jānoraida. Vispirms jau — šāds apgalvojums neizriet no apstrīdētā lēmuma. Apstākļi, uz kuriem Komisija ir atsaukusies savā iebildumu rakstā sava apgalvojuma pamatojumam, vislabākajā gadījumā ir nepārliecinoši.

94 Attiecībā uz Apvienotās Karalistes tirgu Vispārējā tiesa konstatē, ka Komisija ir izmantojusi izvairīgu citēšanas metodi, tāpēc Komisijas atveidojums ir pretrunā citētā

teksta būtībai. Citāts, ko Komisija ir iekļāvusi savā iebildumu rakstā, bija sadalīts tādā veidā, ka teksts, kurā bija norādīts uz sanāksmju atcelšanu Apvienotajā Karalistē laika posmā no 1994. gada jūlija līdz 1996. gada jūnijam, bija dzēsts. Tiesas sēdē Komisija, kas sākumā bija atsaukusies uz savu citātu, pēc Vispārējās tiesas jautājuma izteica atvainošanos un atzina šī citāta neuzticamību.

95 Attiecībā uz Nīderlandes tirgu ir jāsecina, ka dokumentā, uz kuru atsaucas Komisija, ir minētas tikai tās slepenās sanāksmes, kas tika organizētas apmēram katru trešo mēnesi laika posmā no 1989. līdz 2001. gadam. Tomēr neviens Komisijas iesniegtais pierādījums neļauj pierādīt, kas prasītāji faktiski bija piedalījušies slepenās sanāksmēs par Nīderlandes tirgu strīdīgajā laika posmā.

96 No visiem iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka laika posms, kurā nebija prasītāju saziņas vai slepenu darbību, ir mazliet vairāk nekā sešpadsmit mēneši no 1994. gada 1. decembra līdz 1996. gada 11. aprīlim. Ņemot vērā, ka šis laika posms vairāk par gadu pārsniedz intervālus, kuros uzņēmumi, kas bija karteļa trešās daļas locekļi, parasti saskaņo savas attiecīgās vēlmes ierobežot konkurenci (skat. šī sprieduma 90. punktu), ir jāsecina, ka Komisija ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā un ka apstrīdētais lēmums ir jāatceļ tiktāl, ciktāl tas paredz prasītāju atbildību par dalību kartelī laika posmā no 1994. gada 1. decembra līdz 1996. gada 11. aprīlim.

97 Tomēr, ņemot vērā, ka prasītāji pēc laika posma, kas nedaudz pārsniedz sešpadsmit mēnešus, atsāka un atkārtoja savu dalību pārkāpumā, attiecībā uz kuru tie neapstrīd, ka runa ir par vienu un to pašu aizliegto vienošanos, kurā tie bija piedalījušies pirms pārtraukuma, noilgums Regulas Nr. 1/2003 25. panta nozīmē un Padomes 1974. gada 26. novembra Regula (EEK) Nr. 2988/74 attiecībā uz noilguma termiņiem procesuālās darbībās un sankciju piemērošanā atbilstīgi Eiropas Ekonomikas kopienas transporta un konkurences noteikumiem (OV L 319, 1. lpp.) 1. panta nozīmē šajā gadījumā nav

piemērojams. Tomēr ir jāgroza prasītājiem uzliktā naudas soda apmērs, lai ņemtu vērā to secīgu dalību kartelī. Konkrētas šīs grozīšanas sekas tiks precizētas šī sprieduma 187.–190. punktā.

Par pamatu, kas pamatots ar tiesību uz aizstāvību pārkāpumu

Lietas dalībnieku argumenti

98 Prasītāji apgalvo, ka Komisija ir apdraudējusi to tiesības uz aizstāvību, apstrīdētajā lēmumā atsaucoties uz apstākļiem, kas, kaut arī tie tika izklāstīti paziņojumā par iebildumiem, tajā netika minēti, lai pamatotu atšķirīgu attieksmi pret prasītājiem un pret *Chalkor*, *HME*, *Buntmetall* grupu un *Mueller* saistībā ar attiecīgā pārkāpuma nepārtrauktību. Prasītāji uzskata, ka neviens apstrīdētā lēmuma 490. apsvērumā minētais apstāklis nebija norādīts paziņojumā par iebildumiem, lai nošķirtu to situāciju, kādā atradās prasītāji, un to, kādā atradās *Chalkor*, *Buntmetall* grupa, *HME* un *Mueller*.

99 Prasītāji apgalvo, ka, kaut arī Komisija turpināja atsaukties uz apstākļiem, ko tā uzskatīja par atbilstošiem paziņojuma par iebildumiem pieņemšanas stadijā, tā apstrīdētajā lēmumā nevarēja secināt, ka to situācija atšķirās no tās, kādā atradās *Chalkor*, *HME*, *Buntmetall* grupa un *Mueller*.

100 Atbildot uz Komisijas argumentu, ka apstrīdētajā lēmumā nav pieļauts tiesību uz aizstāvību pārkāpums, jo tajā nav nekāda jauna iebilduma un tas ir pamatots tikai ar faktiem, kas jau ir minēti paziņojumā par iebildumiem, prasītāji pārmet, ka ar to, ka apstrīdētajā lēmumā atkārtoti ir izmantoti faktiskie apstākļi, uz kuriem Komisija nebija atsaukusies pirms tam, lai pamatotu to, ka pret prasītājiem tika īstenota attieksme, kas atšķīrās no tās, kāda bija pret citiem attiecīgajiem uzņēmumiem, būtiski tiek pārkāptas to tiesības uz aizstāvību.

101 Tie uzskata, ka apstrīdētais lēmums ne papildina, ne groza argumentāciju, ko Komisija paudusi paziņojumā par iebildumiem, lai atbildētu uz faktiem, ko prasītāji pauduši savā atbildē uz šo paziņojumu. Komisija radikāli ir mainījusi argumentāciju un atsaukusies uz apstākļiem, attiecībā uz kuriem prasītājiem nebija iespējas nedz iesniegt savus apsvērumus, nedz arī aizstāvēties. Šī attieksme acīmredzami ir pretrunā judikatūrai.

102 Komisija prasa pamatu noraidīt.

Vispārējās tiesas vērtējums

103 Jāpārbauda, vai Komisija ir pārkāpusi prasītāju tiesības uz aizstāvību saistībā ar faktiem, ko tā ņēmusi vērā apstrīdētā lēmuma 490. apsvērumā, lai secinātu, ka to dalība kartelī bija nepārtraukta.

104 Šajā sakarā ir jāuzsver, ka no šī sprieduma 84. un 85. punkta izriet, ka, izņemot secinājumu par cenu paaugstināšanu 1994. gada novembrī Apvienotajā Karalistē, neviens no apstrīdētā lēmuma 490. apsvērumā minētajiem apstākļiem netika atzīts par piemērotu, lai atbilstoši tiesību aktu prasībām pierādītu prasītāju ilgstošu dalību kartelī. Turklāt no šī sprieduma 96. punkta izriet, ka apstrīdētais lēmums ir jāatceļ, jo tajā ir konstatēta prasītāju atbildība par dalību kartelī laika posmā no 1994. gada 1. decembra līdz 1996. gada 11. aprīlim.

105 Tādējādi šis pamats ir atbilstošs tikai tiktāl, ciktāl tas attiecas uz jautājumu par prasītāju tiesību uz aizstāvību pārkāpumu saistībā ar secinājumu par cenu paaugstināšanu 1994. gada novembrī Apvienotajā Karalistē.

106 Šajā sakarā ir svarīgi norādīt, ka paziņojumam par iebildumiem jādod iespēja ieinteresētajām personām uzzināt par rīcību, ko Komisija tām pārmet. Šī prasība ir ievērota tad, ja galīgajā lēmumā ieinteresētās personas netiek vainotas par pārkāpumiem, kas atšķiras no tiem, kuri minēti paziņojumā par iebildumiem, un ja tajā ir izmantoti tikai tie fakti, par kuriem ieinteresētajām personām ir bijusi iespēja sniegt paskaidrojumus (Pirmās instances tiesas 2003. gada 19. marta spriedums lietā T-213/00 *CMA CGM* u.c./Komisija, *Recueil*, II-913. lpp., 109. punkts).

107 Tādējādi Komisija savā galīgajā lēmumā var norādīt tikai tos iebildumus, par kuriem attiecīgajiem uzņēmumiem bija iespēja darīt zināmu savu viedokli (Tiesas 2002. gada 15. oktobra spriedums apvienotajās lietās C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, no C-250/99 P līdz C-252/99 P un C-254/99 P *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija, *Recueil*, I-8375. lpp., 86. punkts).

108 Tomēr no judikatūras izriet, ka Komisijas galīgajam lēmumam nebūt nav jābūt paziņojuma par iebildumiem kopijai un ka tiesības uz aizstāvību, ja pastāv nesaskaņotība starp paziņojumu par iebildumiem un galīgo lēmumu, ir pārkāptas tikai tad, ja galīgajā

lēmumā norādītais iebildums paziņojumā par iebildumiem nav bijis izklāstīts pietiekamā veidā, lai tā adresāti varētu aizstāvēties (Pirmās instances tiesas 2004. gada 8. jūlija spriedums lietā T-48/00 *Corus UK*/Komisija, Krājums, II-2325. lpp., 100. punkts, un 2005. gada 15. septembra spriedums lietā T-325/01 *DaimlerChrysler*/Komisija, Krājums, II-3319. lpp., 189. punkts).

109 Īpaši ir jāuzsver, ka faktu vērtējums ir daļa no lēmuma un ka tiesības tikt uzklausītam attiecas uz visiem šāda lēmuma pamatā esošajiem faktiskajiem un juridiskajiem apstākļiem, taču ne uz galīgo nostāju, ko iestāde ir paredzējusi paust (skat. Pirmās instances tiesas 2006. gada 15. marta spriedumu lietā T-15/02 *BASF*/Komisija, Krājums, II-497. lpp., 94. punkts un tajā minētā judikatūra).

110 Šajā gadījumā prasītāji nenorāda, ka apstrīdētajā lēmumā Komisija ir atsaukusies uz jauniem iebildumiem vai pamatojusies uz jaunu apstākli, kas nebija norādīts paziņojumā par iebildumiem. Tie tikai norāda, ka Komisija, reaģējot uz to atbildi uz paziņojumu par iebildumiem, pauda jaunu argumentāciju, lai pamatotu secinājumu par to dalību kartelī no 1994. līdz 1996. gadam.

111 Prasītāju argumentācija nozīmē, ka Komisijai pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas bija tie jāuzklausa attiecībā uz argumentāciju, ar kādu tā bija paredzējusi noraidīt argumentus, kuri pausti to atbildē uz paziņojumu par iebildumiem. Šāda prasība nekādā veidā nav pamatota ar judikatūru un Komisijai to nevar izvirzīt.

112 No judikatūras izriet tieši pretēji — ka Komisijas galīgajam lēmumam nebūt nav jābūt paziņojuma par iebildumiem kopijai (skat. šī sprieduma 108. punktu). Paziņojumā par iebildumiem norādīto faktu juridiskā kvalifikācija pēc definīcijas ir pagaidu kvalifikācija, un vēlāks Komisijas lēmums nevar tikt atcelts tikai tāpēc vien, ka galīgie

secinājumi, kas izdarīti no šiem faktiem, precīzi neatbilst šai starpposma kvalifikācijai (Pirmās instances tiesas 2004. gada 8. jūlija spriedums lietā T-44/00 *Mannesmannröhren-Werke*/Komisija, Krājums, II-2223. lpp., 100. punkts).

113 Kaut arī Komisijai faktiski ir jāuzklausa paziņojuma par iebildumiem adresāti un attiecīgā gadījumā jāņem vērā to apsvērumi, ar kuriem paredzēts atbildēt uz iebildumiem, kas izvirzīti, grozot savu analīzi, lai ievērotu to tiesības uz aizstāvību (iepriekš 112. punktā minētais spriedums lietā *Mannesmannröhren-Werke*/Komisija, 100. punkts), ir jāsecina, ka tā šajā gadījumā tieši tā arī rīkojās.

114 No visa iepriekš minētā izriet, ka šis pamats nav pieņemams.

2. *Par lūgumu samazināt naudas soda apmēru*

115 Šī lūguma pamatojumam prasītāji norāda divus pamatus, kas attiecīgi ir pamatoti ar vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu un samērīguma principa pārkāpumu.

116 Pirms pārbaudīt prasītāju norādītos pamatus, ir jāatgādina, ka no apstrīdētā lēmuma 601. un 842. apsvēruma izriet, ka Komisijas uzliktie naudas sodi par pārkāpumu ir noteikti saskaņā ar Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu, kā arī Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktu. Turklāt Komisija naudas sodu apmēru ir noteikusi, piemērojot metodoloģiju, kas ir noteikta Pamatnostādnēs un 1996. gada paziņojumā par sadarbību (skat. šī sprieduma 33. punktu).

117 Pamatnostādnēs, lai gan tās nevar kvalificēt kā tiesību normas, tomēr ir paredzēta uzvedības norma, kurā ir noteikta prakse, kas jāievēro un no kuras Komisija konkrētā gadījumā nevar atkāpties, nenorādot ar vienlīdzīgās attieksmes principu savienojamus iemeslus (skat. Tiesas 2006. gada 18. maija Tiesas spriedumu lietā C-397/03 P *Archer Daniels Midland* un *Archer Daniels Midland Ingredients*/Komisija, Krājums, I-4429. lpp., 91. punkts un tajā minētā judikatūra).

118 Tādējādi, pārbaudot ar apstrīdēto lēmumu uzlikto naudas sodu tiesiskumu, Vispārējai tiesai ir jāpārbauda, vai savu rīcības brīvību Komisija ir īstenojusi atbilstoši Pamatnostādnēs noteiktajai metodei, un tiktāl, ciktāl tā konstatētu, ka Komisija no tās ir atkāpusies, ir jāpārbauda, vai šī atkāpe ir attaisnota un tiesiski pietiekami pamatota. Šajā sakarā ir jāteic, ka paša Pamatnostādņu principa, no vienas puses, un tajos norādītās metodes, no otras puses, spēkā esamību Tiesa ir apstiprinājusi (Tiesas 2005. gada 28. jūnija spriedums apvienotajās lietās C-189/02 P, C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, Krājums, I-5425. lpp., 252.–255., 266., 267., 312. un 313. punkts).

119 No Pamatnostādņu pieņemšanas izrietošā Komisijas rīcības brīvības pašierobežošana tiešām nav nesavienojama ar Komisijas būtiskas rīcības brīvības saglabāšanu. Pamatnostādnēs ir iekļauti dažādi mainīgi elementi, kas Komisijai ļauj izmantot tai piešķirto rīcības brīvību atbilstoši Regulas Nr. 17 un Regulas Nr. 1/2003 noteikumiem, kā tos interpretējusi Tiesa (iepriekš 118. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, 267. punkts).

120 Tādējādi jomās, kurās Komisija ir saglabājusi rīcības brīvību, tās vērtējumu tiesiskuma pārbaude aprobežojas ar acīmredzamas kļūdas vērtējumā neesamības pārbaudi (šajā ziņā skat. Pirmās instances tiesas 2005. gada 18. jūlija spriedumu lietā T-241/01 *Scandinavian Airlines System*/Komisija, Krājums, II-2917. lpp., 64. un 79. punkts).

121 Komisijas rīcības brīvība un ierobežojumi, ko tā sev ir noteikusi, principā neliedz tiesai īstenot savu neierobežoto kompetenci (Pirmās instances tiesas 2004. gada 8. jūlija spriedums apvienotajās lietās T-67/00, T-68/00, T-71/00 un T-78/00 *JFE Engineering* u.c./Komisija, Krājums, II-2501. lpp., 538. punkts), ar kuru tai ir piešķirta iespēja Komisijas uzliktā naudas soda apmēru atcelt, samazināt vai palielināt (šajā ziņā skat. Tiesas 2007. gada 8. februāra spriedumu lietā C-3/06 P *Groupe Danone*/Komisija, Krājums, I-1331. lpp., 60.–62. punkts, un Pirmās instances tiesas 2003. gada 21. oktobra spriedumu lietā T-368/00 *General Motors Nederland* un *Opel Nederland*/Komisija, *Recueil*, II-4491. lpp., 181. punkts).

Par pamatu, kas ir pamatots ar vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu

122 Šī pamata ietvaros prasītāji izvirza divus iebildumus, kas attiecīgi ir saistīti ar veidu, kādā Komisija veica savu izmeklēšanu, un ar iespējamo diskriminējošo attieksmi pret tiem salīdzinājumā ar *SANCO* nolīgumu un *WICU* un *Cuprotherm* nolīgumu dalībniekiem.

Par diskriminējošo veidu, kādā Komisija veica savu izmeklēšanu

— Lietas dalībnieku argumenti

123 Prasītāji uzskata, ka veids, kādā Komisija veica savu izmeklēšanu, ļāva *Outokumpu* grupai un *KME* grupai, *Wieland*, *Boliden* grupai, *HME* un *Chalkor* labāk novērtēt tās apmēru un deva tiem iespēju būt pirmajiem uzņēmumiem, kas iesniedza sadarbības piedāvājumus atbilstoši 1996. gada paziņojumam par sadarbību. Līdz ar to visi šie uzņēmumi, izņemot *Boliden* grupu, saņēma lielāku naudas soda samazinājuma likmi

nekā tā, kas piešķirta prasītājiem, kuri norāda, ka tie bija pēdējie, kas saņēma lūgumu sniegt informāciju, un tādējādi pēdējie, kuri lūdza piemērot 1996. gada paziņojumu par sadarbību.

124 Tādējādi prasītāji saņēma naudas soda apmēra samazinājumu tikai 10 % apmērā, jo tie bija sadarbojušies ar Komisiju brīdī, kad attiecīgais pārkāpums jau bija pierādīts. Līdz ar to Komisija esot pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu, uzņēmumus, kas piedalījās kartelī, nenostādot vienlīdzīgā stāvoklī.

125 Šajā situācijā prasītāji atgādina, ka Komisija, pirmkārt, 2001. gada aprīlī veica papildu pārbaudes *Outokumpu* grupas un *KME* grupas telpās, par tām vēlāk nepaziņojot publiski, otrkārt, 2002. gada jūlijā *KME* grupai un *Wieland*, kas piedalījās gan aizliegtas vienošanās ietvaros par rūpnieciskām caurulēm, gan aizliegtas vienošanās par vara santehnikas caurulēm ietvaros, nosūtīja lūgumus sniegt rakstisku informāciju attiecībā uz lietu COMP/E-1/38.240 (Rūpnieciskās caurules) un, treškārt, saistībā ar lietu COMP/E-1/38.069 (Vara santehnikas caurules) lūgumus sniegt informāciju 2003. gada 3. martā nosūtīja *Boliden* grupai, *HME* un *Chalkor* un 2003. gada 20. martā — *IMI* grupai.

126 Komisija lūdz pamatu noraidīt.

— Vispārējās tiesas vērtējums

127 Šī iebilduma ietvaros prasītāji pamatojas uz pieņēmumu, ka 1996. gada paziņojums par sadarbību liek Komisijai jebkurā brīdī informēt uzņēmumus, uz kuriem attiecas

pārkāpuma procedūra, par izmeklēšanas gaitu, lai tie varētu novērtēt, vai un kādā mērā ir lietderīgi sadarboties ar Komisiju.

128 No minētā paziņojuma satura un uzbūves izriet, ka, pirmkārt, uzņēmumam, kas lūdz to piemērot, ir jāsazinās ar Komisiju, un ka, otrkārt, novēlotas vai minimālas sadarbības stratēģija var izraisīt ļoti nelielu naudas soda apmēra samazināšanu, vai pat nesamazināšanu nemaz (skat. 1996. gada paziņojuma par sadarbību B–D punktu, kā arī E1. punktu).

129 Kaut arī 1996. gada paziņojums par sadarbību radīja tiesisku paļāvību, uz ko var atsaukties uzņēmumi, kuri vēlas informēt Komisiju par aizliegtas vienošanās esamību (skat. iepriekš 109. punktā minēto spriedumu lietā *BASF*/Komisija, 487. un 488. punkts un tajos minētā judikatūra), šī paļāvība var attiekties tikai uz veidu, kādā Komisija ņems vērā to ieguldījumu, tiklīdz tie būs izrādījuši savu vēlmi sadarboties. Ne no 1996. gada paziņojuma par sadarbību formulējuma, ne no mehānismam, kas ar to ieviests, raksturīgās loģikas nekādā veidā neizriet, ka Komisijai administratīvā procesa laikā ir pienākums informēt uzņēmumus, kuri nav pauduši savu vēlmi sadarboties, par pasākumiem, ko tā veikusi savas izmeklēšanas ietvaros, vai par tās attīstības gaitu.

130 Visiem aizliegtas vienošanās dalībniekiem ir iespēja jebkurā administratīvā procesa brīdī lūgt tiem piemērot 1996. gada paziņojumu par sadarbību, neatkarīgi no Komisijas veiktajiem izmeklēšanas pasākumiem. Tādējādi katram aizliegtas vienošanās dalībniekam ir jāizlemj, vai un kurā brīdī tas vēlas atsaukties uz 1996. gada paziņojumu par sadarbību.

131 Šajā gadījumā prasītāji varēja paust savu vēlmi sadarboties ar Komisiju jebkurā brīdī pēc 1996. gada paziņojuma par sadarbību publicēšanas, īpaši pēc pārbaudes, kas tajos tika veikta 2001. gada 22. martā.

132 Tādējādi Komisijai nevar pārmest ne to, ka tā veikusi papildu pārbaudes citos uzņēmumos, ne arī, — saistībā ar lietu COMP/E-1/38.240 (Rūpnieciskās caurules) — ka tā nosūtījusi lūgumus sniegt informāciju, neinformējot par to prasītājus.

133 Attiecībā uz argumentu, kas pamatots ar lūgumu sniegt informāciju nosūtīšanu lietā COMP/E-1/38.069 (Vara santehnikas caurules), ir jāatgādina, ka, kaut arī uzņēmumu īstenotās sadarbības pakāpes vērtējums nevar būt atkarīgs no pilnīgi nejaušiem faktoriem, piemēram, no kārtības, kādā Komisija tos iztaujāja (Pirmās instances tiesas 2001. gada 13. decembra spriedums lietā T-48/98 *Acerinox*/Komisija, *Recueil*, II-3859. lpp., 140. punkts), dažādu uzņēmumu īstenotās sadarbības pakāpi var uzskatīt par salīdzināmu tikai tad, ja šie uzņēmumi vienā un tajā pašā administratīvā procesa stadijā un līdzīgos apstākļos sniedz Komisijai līdzīgu informāciju (šajā ziņā skat. Pirmās instances tiesas 2001. gada 13. decembra spriedumu apvienotajās lietās T-45/98 un T-47/98 *Krupp Thyssen Stainless* un *Acciai speciali Terni*/Komisija, *Recueil*, II-3757. lpp., 245. punkts).

134 Šajā gadījumā ir skaidrs, ka Komisija lietā COMP/E-1/38.069 (Vara santehnikas caurules) *Boliden* grupai, *HME* un *Chalkor* lūgumus sniegt informāciju nosūtīja 2003. gada 3. martā un prasītājiem — 20. martā. Šajā sakarā ir jānorāda, ka no šiem četriem uzņēmumiem tikai *Chalkor* ar Komisiju sāka sadarboties, pirms tā bija nosūtījusi paziņojumu par iebildumiem. Kaut arī *Chalkor* ar Komisiju sāka sadarboties 2003. gada aprīlī, prasītāji savu piedāvājumu sadarboties iesniedza tikai pavisam vēlākā procesa stadijā, proti, 2003. gada novembrī, pēc tam, kad 2003. gada 29. augustā bija saņēmuši paziņojumu par iebildumiem. Tā kā prasītāji nav pierādījuši, ka to novēlotā sadarbība bija saistīta ar to, ka lūgumu sniegt informāciju tie bija saņēmuši 17 dienas vēlāk nekā

Boliden grupa, *HME* un *Chalkor*, to arguments, kas ir pamatots ar novēlotu minēto lūgumu sniegt informāciju nosūtīšanu, ir jānoraida.

135 Ņemot vērā visu iepriekš izklāstīto, iebildums, kas pamatots ar iespējami diskriminējošu veidu, kādā Komisija īstenoja savu izmeklēšanu, ir jānoraida.

Par iespējamo diskriminējošo attieksmi pret prasītājiem salīdzinājumā ar *SANCO* nolīgumu un *WICU* un *Cuprotherm* nolīgumu dalībniekiem

— Lietas dalībnieku argumenti

136 Prasītāji galvenokārt norāda, ka, nosakot naudas sodu apmēru, Komisijai bija jānošķir prasītāji, kas bija piedalījušies tikai vienā karteļa daļā, un uzņēmumi, kuri bija piedalījušies divās vai trīs tā daļās.

137 Šajā sakarā prasītāji apstrīd Komisijas secinājumu, kurš ir iekļauts apstrīdētā lēmuma 689. apsvērumā un saskaņā ar kuru nevarēja pierādīt, ka vienošanās *SANCO* nolīgumu dalībnieku starpā bija būtiski ciešāka laikā no 1988. līdz 1995. gadam, nekā tā, kas pastāv starp paplašināto Eiropas nolīgumu dalībniekiem. Prasītāji uzskata, ka pretēji

tam, ko Komisija ir secinājusi apstrīdētajā lēmumā, *SANCO* nolīgumi veido ciešāku un konkurencei būtiski kaitīgāku sadarbību nekā paplašinātie Eiropas nolīgumi.

138 Attiecībā uz risinājumu, ko Komisija piedāvājusi savā iebildumu rakstā, proti, to naudas sodu apmēra palielināšanu, kas noteikti "SANCO ražotājiem", lai labotu iespējamo nevienlīdzīgo attieksmi, prasītāji apgalvo, ka tas nozīmē, ka netieši, bet skaidri tiek atzīts, ka diferenciācijas neesamība attiecīgajiem uzņēmumiem noteikto naudas sodu apmērā ir nepamatota.

139 Attiecībā uz *WICU* un *Cuprotherm* nolīgumiem prasītāji uzsver, ka to, ka, lai noteiktu tirgus daļas, Komisija, īstenojot atšķirīgu attieksmi, apgrozījumu, kas attiecas uz gludajām vara santehnikas caurulēm, saskaitīja ar apgrozījumu, kurš attiecas uz vara santehnikas caurulēm, kas pārklātas ar plastmasu, nevar uzskatīt par līdzekli, lai stingrāk sodītu "*WICU* un *Cuprotherm* ražotājus". Prasītāji uzskata, ka šī saskaitīšana bija nepieciešama, jo Komisija apstrīdētā lēmuma 459. apsvērumā bija noteikusi, ka nolīgumi, kas attiecas uz gludajām vara santehnikas caurulēm, noteikti ietekmēja arī ar plastmasu pārklātās vara santehnikas caurules.

140 Prasītāji turklāt uzskata, ka faktiska imunitāte, kas piešķirta *KME* grupai attiecībā uz tās dalību *WICU* un *Cuprotherm* nolīgumos (apstrīdētā lēmuma 760. un 761. apsvērums), bija pieļaujama tikai tad, ja "*WICU* un *Cuprotherm* ražotāji" jau no paša sākuma tika iekļauti atšķirīgā kategorijā, lai noteiktu naudas sodu sākumsummu.

141 Prasītāji visbeidzot apgalvo, ka Komisija nepamato savu lēmumu naudas sodu apmēra noteikšanas nolūkā nošķirt uzņēmumus, kas tāpat kā tie bija iesaistīti tikai

paplašinātajos Eiropas nolīgumos, un *KME* grupu un *Wieland*, kuri bija iesaistīti ne tikai paplašinātajos Eiropas nolīgumos, bet arī *WICU* un *Cuprotherm* nolīgumos. Šī pamatojuma nenorādīšana veido EKL 253. panta pārkāpumu.

142 Komisija lūdz pamatu noraidīt. Savas aizstāvības pamatojumam tā, atsaucoties uz apstrīdētā lēmuma 459., 461. un 462. apsvērumu, norāda, ka tā ir konstatējusi, ka uzņēmumi, kas iesaistīti divās (*Boliden* grupa) vai trīs (*KME* grupa un *Wieland*) pārkāpuma daļās, ir izdarījuši daudzveidīgu pārkāpumu, kura izpausmes bija atšķirīgas, bet savā starpā saistītas. Komisija savukārt uzsver, ka netika uzskatīts, ka uzņēmumi, kas piedalījās tikai trešajā pārkāpuma daļā, proti, *IMI* grupa un *Outokumpu* grupa, *Mueller, Buntmetall* grupa, *HME* un *Chalkor*, bija piedalījušies *SANCO* nolīgumos un *WICU* un *Cuprotherm* nolīgumos.

143 Līdz ar to Komisija uzskata, ka, atzīstot prasītājus par atbildīgiem par to izdarīto pārkāpumu, tā nav pārkāpusi sodu personiskā rakstura principu.

144 Attiecībā uz *SANCO* nolīgumiem Komisija norāda, ka "*SANCO* ražotāju" izdarītā pārkāpuma smagums ir līdzīgs prasītāju izdarītā pārkāpuma smagumam. Atsaucoties uz apstrīdētā lēmuma 130., 131., 137., 138., 199.–213., 236., 265., 277. un 310. apsvērumu, Komisija apgalvo, ka paplašinātie Eiropas nolīgumi paredz klientu sadali, regulāras un sistemātiskas uzraudzības sistēmu, kā arī vienošanos par cenām.

145 Attiecībā uz *SANCO* nolīgumu un paplašināto Eiropas nolīgumu līdzāspastāvēšanu Komisija atgādina, ka "*SANCO* ražotāji" tika uzskatīti par atsevišķu grupu paplašināto Eiropas nolīgumu ietvaros un ka tie savā starpā vienojās pirms paplašinātās grupas sanāksmēm. Paplašināto Eiropas nolīgumu locekļi bija guvuši labumu no

konkurences ierobežojuma, ko ieviesuši "*SANCO* ražotāji", iekļaujot to savos pretiesiskajos nolīgumos. Tomēr koordinācija starp "*SANCO* ražotājiem" un tā, kas tiek ievērota paplašināto Eiropas nolīgumu ietvaros, galvenokārt attiecās uz vieniem un tiem pašiem jautājumiem.

146 Komisija apgalvo, ka pat tad, ja Vispārējai tiesai būtu jāpieņem prasītāju arguments, ka *SANCO* nolīgumi bija daudz vairāk pret konkurenci vērsti nekā paplašinātie Eiropas nolīgumi, nav nekāda iemesla samazināt tiem uzliktā naudas soda apmēru. Komisija uzskata, ka prasītājiem uzliktā naudas soda apmērs precīzi atspoguļo tā pārkāpuma smagumu, ko tie acīmredzami izdarījuši. Šajā situācijā tā atsaucas uz apstrīdētā lēmuma 490. apsvērumu, lai uzsvērtu, ka prasītājiem bija ļoti būtiska loma kartelī.

147 Tādējādi Komisija uzskata, ka vispiemērotākais veids, kā labot šajā gadījumā norādīto trūkumu, būtu drīzāk palielināt to naudas sodu apmēru, kas uzlikti "*SANCO* ražotājiem", proti, *KME* grupai, *Wieland* un *Boliden* grupai, nevis samazināt prasītājiem uzliktā naudas soda apmēru.

148 Attiecībā uz *WICU* un *Cuprotherm* nolīgumiem Komisija apgalvo, ka tā faktiski īstenoja atšķirīgu attieksmi pret, pirmkārt, prasītājiem un, otrkārt, *KME* grupu un *Wieland*.

149 Šajā sakarā Komisija norāda, ka, kaut arī apstrīdētajā lēmumā bija konstatēti dažādi pārkāpumi, no kuriem viens bija saistīts ar gludajām vara santehnikas caurulēm, bet otrs — ar plastmasu pārklātām vara santehnikas caurulēm, uzņēmumu iedalīšana kategorijās, lai īstenotu atšķirīgu attieksmi attiecībā uz pārkāpumu, kas attiecās uz gludajām vara santehnikas caurulēm, bija pamatota tikai ar šī produkta tirdzniecību. Šajā gadījumā prasītāju tirgus daļa bija lielāka un tiem uzliktā naudas soda apmērs bija lielāks. Attiecīgais prasītāju apgrozījums, proti, tas, kas attiecas uz gludo vara santehnikas cauruļu tirdzniecību, bija identisks apgrozījumam, kuru Komisija izmantojusi

apstrīdētajā lēmumā, bet kopējā tirgus izmērs, proti, kopējais gludo vara santehnikas cauruļu tirdzniecības apjoms, bija mazāks par to, uz kuru Komisija atsaukusies apstrīdētajā lēmumā, proti, kopējo gludo un ar plastmasu pārklāto vara santehnikas cauruļu tirdzniecības apjomu.

150 Komisija noraida arī prasītāju apgalvojumu, ka apgrozījuma, kas attiecas uz gludajām vara santehnikas caurulēm, saskaitīšana ar apgrozījumu, kurš attiecas uz vara santehnikas caurulēm, kas pārklātas ar plastmasu, būtu bijusi nepieciešama pat tad, ja *WICU* un *Cuprotherm* nolīgumu nebūtu. Komisija uzskata, ka šī tēze "būtībā ir neloģiska". Tā nozīmētu, ka, nepastāvot prettiesiskajiem nolīgumiem attiecībā uz vara santehnikas caurulēm, kas pārklātas ar plastmasu, uzņēmumiem, kas vienlaikus ražo gludās vara santehnikas caurules un ar plastmasu pārklātās vara santehnikas caurules, būtu jāuzliek lielāki naudas sodi nekā tiem, kuri ražo tikai gludās vara santehnikas caurules. Uzņēmumi, kam ir salīdzinoši vienāda nozīme aizliegtās vienošanās darbībā, tādējādi tiktu sodīti ar naudas sodiem, kuru apmērs atšķirtos atkarībā no tā, vai tie ražo vai neražo caurules, uz kurām neattiecas aizliegta vienošanās.

151 Komisija apgalvo, ka tad, ja Vispārējai tiesai būtu jāpieņem prasītāju arguments, tā tiesai ieteiktu, īstenojot savu neierobežoto kompetenci, palielināt prasītājiem uzlikto naudas sodu, lai atspoguļotu tiem piederošo lielāko tirgus daļu, un tādējādi to pieaugušo salīdzinošo nozīmi aizliegtās vienošanās par gludajām vara santehnikas caurulēm darbībā.

— Vispārējās tiesas vērtējums

152 Pirmkārt, attiecībā uz apgalvojumu par pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu no judikatūras izriet, ka, nosakot naudas sodus par konkurences tiesību pārkāpumu,

minētais pienākums ir izpildīts, ja Komisija savā lēmumā norāda vērtējuma elementus, kas tai ļāvuši noteikt pārkāpuma smagumu un ilgumu (skat. iepriekš 107. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija, 463. punkts un tajā minētā judikatūra).

153 Šajā gadījumā prasītāji neapgalvo, ka apstrīdētajā lēmumā nav norādīti apstākļi, pamatojoties uz kuriem Komisija novērtēja to izdarītā pārkāpuma smagumu un ilgumu. Prasītāju iebildums, kas attiecas tikai uz to, ka Komisija nav paskaidrojusi, kāpēc pret tiem netika īstenota atšķirīga attieksme salīdzinājumā ar "*WICU* un *Cuprotherm*" ražotājiem, līdz ar to ir jānoraida. EKL 253. pantu, ņemot vērā šī sprieduma 152. punktā minēto judikatūru, nevar interpretēt tādējādi, ka tas liek Komisijai savos lēmumos paskaidrot iemeslus, kuru dēļ tā saistībā ar naudas soda apmēra aprēķināšanu nav izmantojusi pieeju, kas ir alternatīva tai, kura faktiski izmantota apstrīdētajā lēmumā (šajā ziņā pēc analoģijas skat. Pirmās instances tiesas 1998. gada 14. maija spriedumu lietā T-319/94 *Fiskeby Board*/Komisija, *Recueil*, II-1331. lpp., 127. punkts).

154 Otrkārt, attiecībā uz šī iebilduma pamatotību vispirms ir jāatgādina principi, kas izstrādāti judikatūrā saistībā ar individuālo atbildību, kuru rada karteļa tipa EKL 81. panta 1. punkta pārkāpums.

155 Attiecībā uz atbildību par pārkāpumu kā tādu no judikatūras izriet, ka tas, ka uzņēmums tieši nav piedalījies visās darbībās, kas veido aizliegtu vienošanos kopumā, nevar to atbrīvot no atbildības par EKL 81. panta 1. punkta pārkāpumu, ja ir pierādīts, ka tam noteikti bija jāzina, pirmkārt, ka slepena noruna, kurā tas piedalījās, ietilpa vispārējā plānā un, otrkārt, ka šis vispārējais plāns attiecās uz visiem aizliegtu vienošanos veidojošiem apstākļiem (šajā ziņā skat. Tiesas 1999. gada 8. jūlija spriedumu lietā C-49/92 P Komisija/*Anic Partecipazioni, Recueil*, I-4125. lpp., 87. punkts; Pirmās instances tiesas 1998. gada 14. maija spriedumu lietā T-295/94 *Buchmann*/Komisija,

Recueil, II-813. lpp., 121. punkts, un 2008. gada 8. jūlija spriedumu lietā T-99/04 *AC-Treuhand*/Komisija, Krājums, II-1501. lpp., 130. un 131. punkts).

156 Tā kā ir pierādīta karteļa esamība un ir noteikti tā dalībnieki, Komisijai, lai noteiktu naudas sodus, ir jāpārbauda katra dalībnieka dalības salīdzinošā nozīme. Tas izriet gan no judikatūras (šajā ziņā skat. iepriekš 155. punktā minēto spriedumu lietā Komisija/*Anic Partecipazioni*, 90. un 150. punkts; 118. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, 145. punkts, un 155. punktā minēto spriedumu lietā *AC-Treuhand*/Komisija, 133. punkts), gan no Pamatnostādnēm, kurās ir paredzēta atšķirīga attieksme, kuras rezultātā tiek aprēķināta īpaša sākumsumma, kā arī ņemti vērā atbildību pastiprinošie un mīkstinošie apstākļi, kas ļauj pielāgot naudas soda apmēru, īpaši atkarībā no attiecīgo uzņēmumu aktīvās vai pasīvās lomas pārkāpuma izdarīšanā.

157 Tomēr uzņēmumam nevar uzlikt naudas sodu, kura apmērs ir aprēķināts atkarībā no dalības slepenā norunā, par kuru tas nav saukts pie atbildības (Pirmās instances tiesas 2002. gada 20. marta spriedums lietā T-28/99 *Sigma Tecnologie*/Komisija, *Recueil*, II-1845. lpp., 79.–82. punkts).

158 Ņemot vērā iepriekš minētos principus, ir jāpārbauda prasītāju iebildums, saskaņā ar kuru Komisija nav ņēmusi vērā to ierobežoto dalību kartelī.

159 Ir skaidrs, ka prasītāji piedalījās tikai paplašinātajos Eiropas nolīgumos un ka tie tika saukti pie atbildības tikai par dalību šajā karteļa daļā (apstrīdētā lēmuma 461. apsvērums). Tomēr Komisija nav pārbaudījusi, vai pārkāpuma izdarītājs, kas piedalās tikai vienā aizliegtas vienošanās daļā, izdara mazāk smagu pārkāpumu Regulas Nr. 1/2003 23. panta 3. punkta nozīmē, nekā pārkāpuma izdarītājs, kurš tās pašas aizliegtās vienošanās ietvaros piedalās visās tās daļās. Šis jautājums šajā gadījumā bija vēl jo svarīgāks tāpēc, ka prasītāji nav saukti pie atbildības par divām citām karteļa daļām, proti, *SANCO* nolīgumiem un *WICU* un *Cuprotherm* nolīgumiem.

160 Apstrīdētā lēmuma 689. apsvērumā Komisija faktiski ir secinājusi, ka nebija pamata īstenot atšķirīgu attieksmi pret pārkāpuma izdarītājiem, kas piedalījušies tikai paplašinātajos Eiropas nolīgumos, un tiem, kuri piedalījušies arī *SANCO* nolīgumos, jo sadarbība *SANCO* nolīgumu ietvaros nebija būtiski ciešāka nekā tā, kas pastāvēja paplašināto Eiropas nolīgumu ietvaros.

161 Jāsecina, ka Komisijas argumentācija ir kļūdaina, jo salīdzinājums starp dažādu karteļa daļu intensitāti, iespējams, būtu bijis atbilstošs, ja prasītāji būtu bijuši iesaistīti vairākās tā daļās, kā tas nebija šajā gadījumā.

162 Uzņēmums, kura atbildība ir pierādīta attiecībā uz vairākām aizliegtas vienošanās daļām, vairāk veicina šīs aizliegtās vienošanās efektivitāti un smagumu nekā pārkāpuma izdarītājs, kas ir iesaistīts tikai vienā šīs pašas aizliegtās vienošanās daļā. Līdz ar to pirmais uzņēmums izdara smagāku pārkāpumu nekā tas, ko ir izdarījis otrais uzņēmums.

163 Šajā sakarā ir svarīgi uzsvērt, ka saskaņā ar sodu individuālā rakstura un personiskās atbildības principu Komisijai, novērtējot salīdzinošo katra pārkāpuma izdarītāja dalības aizliegtās vienošanās ietvaros smagumu, ir jāņem vērā, ka atsevišķi pārkāpuma izdarītāji attiecīgā gadījumā saskaņā ar iepriekš 155. punktā minēto spriedumu lietā Komisija/*Anic Partecipazioni* (87. punkts) nav saukti pie atbildības par visām šīs aizliegtās vienošanās daļām.

164 Piemērojot Pamatnostādnes, šis vērtējums noteikti jāveic stadijā, kad tiek noteikta konkrētā sākumsumma, jo atbildību mīkstinošo apstākļu ņemšana vērā ļauj tikai pielāgot naudas soda pamatsummu atkarībā no tā, kādā veidā pārkāpuma izdarītājs īsteno aizliegtu vienošanos. Pārkāpuma izdarītājam, kas nav saukts pie atbildības par atsevišķām šīs aizliegtās vienošanās daļām, nevar būt bijusi nozīme minēto daļu īstenošanā. Konkurences tiesību normu pārkāpums, ņemot vērā pārkāpuma, kurā tas tiek vainots, ierobežoto apmēru, ir mazāk smags nekā tas, kurā tiek vainoti pārkāpuma izdarītāji, kas ir piedalījušies visās pārkāpuma daļās.

165 Komisijas argumentam, ka visi paplašināto Eiropas nolīgumu locekļi bija guvuši labumu no konkurences ierobežojuma, ko ieviesuši "*SANCO* ražotāji", nevar piekrist, jo tā nav saukusi prasītājus pie atbildības par attiecīgā pārkāpuma daļu, kas saistīta ar *SANCO* nolīgumiem. Šajā sakarā ir arī jānorāda, ka aizliegtas vienošanās ar konkurenci nesaderīgā ietekme uz cenām pēc sava rakstura var sniegt labumu visiem piegādātājiem, kas atrodas attiecīgajā tirgū, nevis tikai uzņēmumiem, kas ir minētās aizliegtās vienošanās locekļi.

166 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, ir jāsecina, ka Komisija ir pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu, naudas sodu apmēra aprēķinā neņemot vērā, ka atšķirībā no *KME* grupas, *Wieland* un *Boliden* grupas prasītāji bija piedalījušies tikai vienā karteļa daļā, un tādējādi atšķirīgām situācijām piemērojot identiskus noteikumus, šādai identisku noteikumu piemērošanai neesot objektīvi pamatotai.

167 Attiecībā uz secinājumiem, kas jāizdara no šī fakta, Komisija attiecībā uz *SANCO* nolīgumiem piedāvā Vispārējai tiesai palielināt "*SANCO* ražotājiem" uzlikto naudas sodu apmērus, nevis samazināt prasītājiem uzlikto naudas sodu. Vispārējā tiesa, īstenojot savu neierobežoto kompetenci, tomēr uzskata, ka Komisijas noteiktā sākumsumma ir piemērota salīdzinājumā ar smagumu, kāds piemita visām trim karteļa

daļām, un ka ir jāsamazina prasītājiem uzliktā naudas soda sākumsumma, lai ņemtu vērā, ka Komisija tos sauca pie atbildības tikai par dalību trešajā karteļa daļā.

168 Komisijas apgalvojums, ka prasītājiem ir bijusi būtiska loma kartelī, neatspēko šo secinājumu. Pirmkārt, ir jāsecina, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā nenorādīja, ka loma, kāda *IMI* grupai bija paplašinātajos Eiropas nolīgumos, veidoja atbildību pastiprinošu apstākli Pamatnostādņu nozīmē. Otrkārt, Komisija šīs tiesvedības laikā nav norādījusi iemeslus, kuru dēļ tās vērtējums šajā sakarā būtu bijis kļūdains. Tādējādi, nosakot naudas soda apmēru, Vispārējai tiesai ar savu vērtējumu nav jāaizstāj Komisijas vērtējums attiecībā uz lomu, kāda prasītājiem bija paplašinātajos Eiropas nolīgumos.

169 Turklāt tiktāl, ciktāl var apgalvot, ka prasītāju nepiedalīšanās *SANCO* nolīgumos pietiekami bija atspoguļota to īpašajā sākumsummā, jo to prasītāju tirgus daļa, kas nepārdod "*SANCO* caurules", tika aprēķināta, ņemot vērā visu gludo vara santehnikas cauruļu ražotāju apgrozījumu, ieskaitot to, kas atbilst "*SANCO* cauruļu" tirdzniecībai, ir jāizdara šādi secinājumi.

170 *SANCO* nolīgumi un paplašinātie Eiropas nolīgumi attiecās uz vienu un to pašu attiecīgo tirgu, proti, gludo vara santehnikas cauruļu tirgu. Tādējādi Komisijai, pat nepastāvot *SANCO* nolīgumiem, bija pienākums ņemt vērā apgrozījumu, kas gūts no *SANCO* cauruļu tirdzniecības, lai aprēķinātu prasītāju tirgus daļu attiecīgajā tirgū.

171 Savukārt attiecībā uz *WICU* un *Cuprotherm* nolīgumiem situācija atšķiras. Šie nolīgumi attiecās uz produktiem, kurus nevar aizstāt ar gludajām vara santehnikas

caurulēm. No apstrīdētā lēmuma 459. apsvēruma izriet, ka gludās vara santehnikas caurules un ar plastmasu pārklātās vara santehnikas caurules veido atsevišķus attiecīgos tirgus.

172 Līdz ar to, aprēķinot to prasītāju tirgu daļu, kas darbojās gludo vara santehnikas cauruļu tirgū, ņemot vērā apgrozījumu, kas gūts gludo vara santehnikas cauruļu tirgū, un to, kurš gūts ar plastmasu klāto vara santehnikas cauruļu tirgū, prasītājiem faktiski tika piedēvēta mazāka tirgus daļa un tādējādi noteikta tāda īpašā sākumsumma, kas mazāka nekā tā, kura būtu bijusi noteikta, ja to tirgus daļa būtu aprēķināta, ņemot vērā tikai to apgrozījumu, kas gūts tirgū, kurā tie faktiski piedalījās kartelī.

173 Prasītāju apgalvojums, ka no gludajām vara santehnikas caurulēm gūtā apgrozījuma saskaitīšana ar to, kurš gūts no ar plastmasu klātajām vara santehnikas caurulēm, būtu bijusi nepieciešama pat tad, ja *WICU* un *Cuprotherm* nolīgumu nebūtu bijis, ir acīmredzami nepamatots. Ne no judikatūras, ne no Pamatnostādnēm nekādā ziņā neizriet, ka Komisijai, aprēķinot aizliegtas vienošanās locekļu tirgus daļas nevienlīdzīgas attieksmes īstenošanas nolūkā, ir jāņem vērā apgrozījums, kas gūts no produktiem, kas nav tie, kuri ir attiecīgā pārkāpuma priekšmets.

174 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, ir jāgroza tikai prasītājiem uzliktā naudas soda apmērs, lai atspoguļotu to, ka tie nepiedalījās *SANCO* nolīgumos. Šo izmaiņu konkrētas sekas tiks precizētas šī sprieduma 187.–190. punktā.

Par pamatu, kas ir pamatots ar samērīguma principa pārkāpumu

Lietas dalībnieku argumenti

175 Prasītāji uzskata, ka nesamērīgs ir tiem uzliktā naudas soda apmērs un to darbības ekonomiskā vērtība vara santehnikas cauruļu nozarē. Šī nesamērība ir radusies, ņemot vērā faktu, ka tirgus izmērs un prasītāju gūtais apgrozījums, kas ir faktori, uz kuriem Komisija ir pamatojusies, lai noteiktu naudas sodu apmēru, mākslīgi ir palielināti un sniedz pavisam kļūdainu priekšstatu par tirgus reālo vērtību un par gūto apgrozījumu.

176 Šajā sakarā prasītāji apgalvo, ka tiem kā cauruļu ražotājiem nav nekādas ietekmes uz to galvenās izejvielas, proti, vara cenu, kas veido 50–65 % no galīgās cenas, kuru maksā to klienti. Prasītāji atgādina, ka karteļa darbības neattiecas uz vara piegādi, un tās pilnībā nevar ietekmēt vara cenu, jo metāla cenu nosaka tā ikdienas kotējums *London Metal Exchange* (Londonas Metālu birža). Metāla cena bija tikai faktors, kas novirzāms uz klientiem tādā pašā apmērā kā tas, kādu maksāja prasītāji.

177 Prasītāji apgalvo, ka to argumentācija attiecas nevis uz pārkāpuma smaguma un tā saistības ar tirgus izmēru vērtējumu, bet gan uz Pamatnostādņu 5. punkta b) apakšpunktā minēto samērīguma principu. Prasītāji šī argumenta pamatojumam atsaucas arī uz Komisijas lēmumu pieņemšanas praksi.

178 Prasītāji piebilst, ka tie savu darbību vara santehnikas cauruļu jomā, kuras tīrā finanšu vērtība bija apmēram EUR 34 miljoni, pārdeva par apmēram EUR 18,1 miljonu. Šī cena pierāda, ka uzliktā naudas soda apmērs, proti, EUR 44,98 miljoni, ir nesamērīgs.

179 Komisija lūdz pamatu noraidīt.

Vispārējās tiesas vērtējums

180 Vispirms ir jāuzsver, ka, lai noteiktu naudas soda sākumsummu, Komisija var ņemt vērā skartā tirgus apmēru, bet tai nav pienākuma to darīt (iepriekš 109. punktā minētais spriedums lietā *BASF*/Komisija, 134. punkts, un 2006. gada 27. septembra spriedums lietā T-322/01 *Roquette Frères*/Komisija, Krājums, II-3137. lpp., 149. un 150. punkts), ko tā darīja šajā gadījumā.

181 Prasītāju pamats ir pamatots ar pieņēmumu, ka Komisija savā attiecīgās nozares vērtības vērtējumā nepamatoti ir ņēmusi vērā vara cenu.

182 Tomēr šis pieņēmums ir kļūdains. Neviens vērā ņemams iemesls neliek apgrozījumu attiecīgajā tirgū aprēķināt, izslēdzot atsevišķas ražošanas izmaksas. Kā pamatoti norāda Komisija, visās ražošanas nozarēs pastāv galaproduktā iekļautās izmaksas, ko ražotājs nevar kontrolēt, bet kas tomēr ir tā darbības kopuma būtisks elements un ko tātad, nosakot naudas soda sākumsummu, no tā apgrozījuma nevar nošķirt (šajā ziņā skat. Pirmās instances tiesas 2000. gada 15. marta spriedumu apvienotajās lietās T-25/95, T-26/95, no T-30/95 līdz T-32/95, no T-34/95 līdz T-39/95, no T-42/95 līdz T-46/95, T-48/95, no T-50/95 līdz T-65/95, no T-68/95 līdz T-71/95, T-87/95,

T-88/95, T-103/95 un T-104/95 *Cimenteries CBR* u.c./Komisija, *Recueil*, II-491. lpp., 5030. un 5031. punkts).

183 Tas, ka vara cena ir santehnikas cauruļu galīgās cenas būtiska daļa vai ka vara cenu izmaiņu risks ir daudz augstāks nekā citu izejvielu gadījumā, šo secinājumu neatspēko un nerada Komisijai pienākumu piemērot Pamatnostādņu 5. punkta b) apakšpunktu.

184 Turklāt ir jānorāda, ka prasītāju norādītie Komisijas lēmumi nav atbilstoši šajā lietā, jo tās iepriekšējā lēmumu pieņemšanas prakse nav izmantojama kā juridisks pamats naudas sodu noteikšanai konkurences jomā.

185 Turklāt ir jākonstatē, ka ar skaitliskajiem datiem, ko prasītāji iesnieguši, apgalvojot, ka tiem uzliktā naudas soda apmērs pārsniedz to uzņēmējdarbības vērtību vara santehnikas cauruļu jomā, nepietiek, lai secinātu, ka to naudas soda apmērs bija nesamērīgs. Prasītāji nav norādījuši apstākļus, ar kuriem ir pamatoti minētie skaitliskie dati.

186 Līdz ar to viss šis pamats ir jānoraida kā nepamatots.

3. *Par naudas soda galīgā apmēra noteikšanu*

187 Kā izriet no šī sprieduma 79.–97. un 154.–174. punkta, apstrīdētais lēmums ir jāgroza, jo Komisija, nosakot naudas soda apmēru, nav ņēmusi vērā, pirmkārt, pārtraukumu

prasītāju dalībā kartelī laika posmā no 1994. gada 1. decembra līdz 1996. gada 11. aprīlim un, otrkārt, to, ka tie nepiedalījās *SANCO* nolīgumos.

188 Pārējā daļā — apstrīdētajā lēmumā izklāstītie Komisijas apsvērumi, kā arī šajā gadījumā piemērotā naudas sodu aprēķināšanas metode paliek nemainīgi. Līdz ar to galīgais naudas soda apmērs tiek aprēķināts šādi.

189 Prasītājiem uzliktā naudas soda sākumsumma tiek samazināta par 10 %, lai ņemtu vērā to dalības kartelī mazāko smagumu salīdzinājumā ar "*SANCO* ražotāju" dalību. Jaunā prasītājiem uzliktā naudas soda sākumsumma līdz ar to ir EUR 21,42 miljoni.

190 Tā kā prasītāji kartelī piedalījās divas reizes, kā rezultātā faktiskā dalība ilga desmit gadus un vienu mēnesi, ir jāpiemēro palielinājums 100 % apmērā par ilgumu, kā iznākumā pamatsummu veido EUR 42,84 miljoni. Ņemot vērā samazinājumu par 10 %, ko Komisija prasītājiem piešķīrusi atbilstoši 1996. gada paziņojuma par sadarbību D punktam, prasītājiem uzliktā naudas soda galīgais apmērs līdz ar to ir EUR 38,556 miljoni.

Par tiesāšanās izdevumiem

191 Atbilstoši Vispārējās tiesas Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tomēr atbilstoši Reglamenta 87. panta 3. punkta pirmajai daļai, ja abiem lietas dalībniekiem spriedums ir daļēji

labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs vai ja pastāv izņēmuma apstākļi, Vispārējā tiesa var nolemt, ka tiesāšanās izdevumi ir jāsadala vai ka lietas dalībnieki sedz savus tiesāšanās izdevumus paši.

192 Ņemot vērā, ka abiem lietas dalībniekiem spriedums ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs, un ņemot vērā šī sprieduma 94. punktā izdarīto secinājumu, Vispārējā tiesa uzskata, ka atbilstoši pareizam šīs lietas apstākļu novērtējumam ir jānolemj, ka Komisija sedz savus tiesāšanās izdevumus, kā arī atlīdzina 40 % no prasītāju tiesāšanās izdevumiem.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (astotā palāta)

nospriež:

1) Komisijas 2004. gada 3. septembra Lēmuma C(2004) 2826 par [EKL] 81. panta un EEZ līguma 53. panta piemērošanas procedūru (Lieta COMP/E-1/38.069 — Vara santehnikas caurules) 1. panta h)–j) punktu atcelt tiktāl, ciktāl tie attiecas uz laika posmu no 1994. gada 1. decembra līdz 1996. gada 11. aprīlim;

2) naudas soda apmērs, kas *IMI plc*, *IMI Kynoch Ltd* un *Yorkshire Copper Tube* solidāri noteikts Lēmuma C(2004) 2826 2. panta f) punktā, ir EUR 38,556 miljoni;

3) pārējā daļā prasību noraidīt;

4) Eiropas Komisija sedz savus tiesāšanās izdevumus un atlīdzina 40 % no tiesāšanās izdevumiem, kas radušies *IMI*, *IMI Kynoch* un *Yorkshire Copper Tube*;

5) *IMI*, *IMI Kynoch* un *Yorkshire Copper Tube* sedz 60 % no saviem tiesāšanās izdevumiem.

Martins Ribeiro Papasavvas Wahl

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2010. gada 19. maijā.

[Paraksti]

Satura rādītājs

Tiesvedības priekšvēsture ..... II - 1777

1. Administratīvais process ..... II - 1777

2. Apstrīdētais lēmums ..... II - 1780

Attiecīgās preces un tirgi ..... II - 1786

Attiecīgā pārkāpuma sastāvdaļas ..... II - 1787

Nolīgumi starp "*SANCO* ražotājiem" ..... II - 1787

Nolīgumi starp "*WICU* un *Cuprotherm* ražotājiem" ..... II - 1788

Paplašinātie Eiropas nolīgumi ..... II - 1789

Attiecīgā pārkāpuma ilgums un turpinātais raksturs ..... II - 1790

Naudas sodu apmēra noteikšana ..... II - 1791

Naudas sodu sākumsumma ..... II - 1792

— Smagums ..... II - 1792

— Atšķirīga attieksme ..... II - 1794

Naudas sodu pamatsumma ..... II - 1795

Atbildību pastiprinošie un atbildību mīkstinošie apstākļi ..... II - 1798

1996.gada paziņojuma par sadarbību piemērošana ..... II - 1799

Naudas sodu galīgā summa ..... II - 1800

Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi ..... II - 1801

Juridiskais pamatojums ..... II - 1802

1. Par lūgumu daļēji atcelt apstrīdēto lēmumu ..... II - 1803

Par pamatu, kas ir pamatots ar vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu un acīmredzamu kļūdu vērtējumā ..... II - 1803

Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 1803

Vispārējās tiesas vērtējums ..... II - 1808

Par pamatu, kas pamatots ar tiesību uz aizstāvību pārkāpumu ..... II - 1814

Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 1814

Vispārējās tiesas vērtējums ..... II - 1815

2. Par lūgumu samazināt naudas soda apmēru ..... II - 1818

Par pamatu, kas ir pamatots ar vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu ..... II - 1820

Par diskriminējošo veidu, kādā Komisija veica savu izmeklēšanu ..... II - 1820

— Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 1820

— Vispārējās tiesas vērtējums ..... II - 1821

Par iespējamo diskriminējošo attieksmi pret prasītājiem salīdzinājumā ar *SANCO* nolīgumu un *WICU* un *Cuprotherm* nolīgumu dalībniekiem ..... II - 1824

— Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 1824

— Vispārējās tiesas vērtējums ..... II - 1828

Par pamatu, kas ir pamatots ar samērīguma principa pārkāpumu ..... II - 1835

Lietas dalībnieku argumenti ..... II - 1835

Vispārējās tiesas vērtējums ..... II - 1836

3. Par naudas soda galīgā apmēra noteikšanu ..... II - 1837

Par tiesāšanās izdevumiem ..... II - 1838